

huu m

EESTI PÄEVALEHT

ESTNISKA DAGBLADET

Laupäeval, 9. detsembril 1972

Nr. 95 (3783)

14. aastakäit

Eestlaste menu sisserrändajate FESTIVALIL

Sisserrändajate Kultuurikeskuse (Invandrarnas Kulturcentrum) ettevõtmisel korraldati Stockholmis Södra Teatri ruumes "Sisserrändajate Kultuurifestival -72", mille sisustamisest mitmesuguste ettekangetega (teatriendused, instrumentaalmuusika, soolo- ja koorilaul, deklamatsioon, rahvalaans jm.) võtsid osa Rootsis endale elu- ja töökohta leidnud rahvusgrupid paljudest euroopa- ja ülemeremaadest. Kutsutud olid ka eestlased.

Pärast sõja aastatel on Rootsi poliitiliste põgenike kõrval sisse rännanud arvukalt teisi rahvusgruppe (sisserrändurite arvu hinnatakse mitmele sajale tuhandele, neist soomlasi üle kaheksa tuhande), kellel on omad kultuuritraditsioonid, väärt süülitada ja edasi arendada. Sisserrändajate tavali- sed raskused kohaneda uues asu- paigas, võivad anda põhjust oma kommete ja kultuuriväärtuste alahin- damiseks. Et sellele vastu töötada, on sisserrändajate organisatsioonid ot- sinud teid oma liikmete rahvusliku omapära säilitamiseks ja edasi aren- damiseks. Ja ametivõimud on sin-

osutanud abi sisserrändajate kohaldu- misele uute olukordadega ja toeta- nud nende kultuuriavalduste edasi- kestmist. Sellega taotleatakse muga- dumist rootsi ühiskonnaga. Aga sa- ma-aegselt tutvustada neid traditsioo- ne ja kultuuriavaldusi rootsi ühis- konnale ja teistele sisserrändajate gruppidele.

"Sisserrändajate Kultuurifestival - 72" ettekangete kestis kuus päeva - 28. novembrist 3. detsembrini - ja kokku anti kaheksa mitmesuguse kavaga etendust. Samaaegselt oli teatri jalutus- ja kõrvalruumides kor- raldatud amatöör- ja kutseliste kun- stike maalde ja akvarellide näitus, kus kokku oli välja pandud 86 tööd. Järg. lhk. 11

Tenor Raimond Raidve oli üks eestipoolseid soliste.

I. Heinsoo uus tiitel

NEW YORK (EPL) - Eesti Va- barigi Esindus New Yorgis teeb teatavaks, et Kanada välisministri Mitchell Sharpi kirjaliku nõusole- kul ja Eesti Rahvusliku Välisvõitlu- se Nõukogu soovitusel on EV Esin- dus nimetanud E.V. aukonsuli Kan- nadas Iimar Heinsoo aupeakonsuli kohusetäitjaks. Uut tiitlit kohalda- takse 27. novembrist alates.

Balti ülemaailmne maailmakonverents sai teoks USA-s

NEW YORK (EPL) - Balti rahvaste vabadusvõitluse tühustamiseks ja koordineerimiseks toimus New Yorgis ülemaailmse Balti liikstorganisatsiooni loomine, mille liikmeteks on eesti, läti ja leedu ülemaailmsed keskorgani- satsioonid. Uue ülemaailmse keskuse nimeks on Balti Maailmakonverents (Baltic World Conference) ja selle esimeheks valiti Leedu Vabastamise Ülenkomitee esimees dr. J. Valiunas. Presideerimine toimub rahvaste vahel roteerivalt järjekorras. Eesti poolt on maailmakonverentsi liikmeks Ülemaailmne Eesti Kes- knõukogu ja läti poolt Vabade Lätlaste Maailmaliiit.

Eeltoide ülemaailmse balti keskorgani- satsiooni loomiseks oli tehtud juba pikema aja jooksul ja asutamiskoo- tek peeti ühenduses Läti aastapäeva puhitsemisega, mis puhuks olid New Yorgi nõupidamisteks kokku sõitnud Läti Maailmaliidu esindajad kogu va- bast maailmast.

Maailmakonverentsi asutamisko- solektus võttis is 35 balti üle- maailmsete keskorganisatsioonide

esindajat, neist eestlasi 14. Kana- dast oli Ü. E. Kesknõukogu esinda- jana koosolekul RVN esimees H. Lupp. Asutamiskoosolekul juhata- jaks valiti Läti Maailmaliidu esi- mees U Grava.

Asutamiskoosolekul viibisid ka Eesti Vabariigi esindaja peakonsul E. Jaakson ja Leedu peakonsul J. Baltus, kes tervitasid loodavat balti ülemaailmset keskust ja soovisid

edu selle tegevuste. E. Jaakson oma kõnes pudutas ka Euroopa jul- geoleku konverentsi ettevalmistami- se küsimust.

Tervitustele järgnes Balti Maail- makonverentsi põhimõtete deklarati- ooni (Declaration of principles) vastuvõtmine. Need põhimõtted on organisatsiooni tegevuse aluseks kuni juhatus töötab välja üksikas- jalisema pühikirja.

Maailmakonverentsi põhimõtete rõhutatakse balti rahvaste sõprust ja deklareeritakse, et konverentsi eesmärgiks on aidata eesti, läti ja leedu rahvaid vabaneda Nõukogu- de Vene okupatsioonist, mis ähvar- dab balti rahvaste füüsilist ja kul- tuurilist olemasolu, ning töötada koos Eesti, Läti ja Leedu iseseisvu- se taastamiseks. Selleks konverents koordineerib liikmesorganisatsiooni- de ülemaailmseid poliitilisi aktisioo- ne, vahelab informatsiooni arengu- te kohta okupeeritud Eestis, Lätis ja Leedus ja loovad ühise informati- oonikeskuse.

Pärast deklaratsiooni ühel hääl- lel vastuvõtmist ja selle kolmes eksempla- ris allkirjutamist kolme üle- maailmse keskorganisatsiooni esimees- te A. J. Andersoni, J. K. Valiunase ja U. Grava poolt, esitasid maade sin- dajad lühiaruanded iga rahva poolt Euroopa julgeoleku konverentsi as- jas astunud sammudest.

Iga balti rahvas on koostanud vast- tavalt märkikirjad, mis on esitatud või esitatakse Helsingi ettevalmistava- vast konverentsist osavõtjate lääne- riikide valitsustele. Ühel häälil vali- ti Balti Maailmakonverentsi esime- heks dr. J. Valiunas, sekretäriks E. Radzivanas ja laekuriks J. Valaitis. Ü. E. Kesknõukogu esindajaina vali- ti juhatusse A. J. Anderson, I. Pierr ja J. Simonson ja Läti Maailmaliidu esindajaina U. Grava, Eglitis ja Aba- kus. Juhatus on üheks aastaks.

Läpissinas rõhutus Maailmakon- verentsi esimees, et uus organisati- oon on peamiselt koordineeriva iseloomuga ning kõik liikmed on võrdsete õigustega iseseisvad oma tegevuses.

Pärast Balti Maailmakonverentsi asutamiskoosolekut toimus Eesti Ma- jusa Ü. E. Kesknõukogu liikmete nõu- pidamine eriti Euroopa julgeoleku konverentsi asjas avaldatava selgitus- kirjutanduse asjas. Suurema broshüüri koostamine jäeti Kanada RVN hoo- leks.

Tiiu Randviir ja Janis Garancis "Carmenis".

Arvustus kiidab Estonia soliste Rootsi-turneel

"Estonia" balleti esines pühapäeval esmakordselt Rootsis. "Dramate- ni" saal oli täidetud peamiselt eesti publikuga, kes kiitsi et olnud kiidua- valdustega. Rootsi arvustus suuriltsedes oli tunnustav solistide-tantsi- jatele, kuna koreograafia leidis kriitseerimist. Arvustajad tõstavad esile eriti primabalerine Tiiu Randviir ja Juta Lohiste ning solitanistid Tiit Härmä. Avetenduse juurde kuulus ka poliitiline intermetso, kus just etenduse eel visati lendehit, milles kreeklane Kiraanikas nõudis, et Nõukogude võimud laeksid tema abikaasa välja Tähekendist Rootsi. Ta luges üleskuste valjusti ette vene keeles.

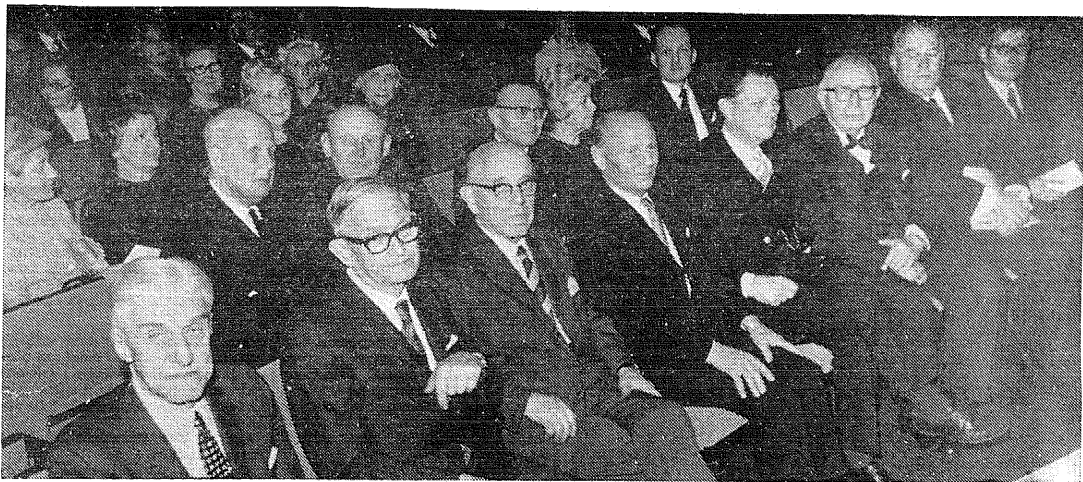
See avatakt suurendas muidugi liikumisvabaduse küsimuses Eesti närvilisust lava taga, kuigi protest Järg. lhk. 11

Balti liitlus

Stafler Hilton hotellis New Yorgis pandi alus Balti rahvaste kesk- organisatsioonide veelgi tihedamale võitlusitule ülemaailmse Balti nõukogu asutamiseks. Nõu- pidamist osalesid ka Eesti, Läti ja Leedu kolme rahvaste maailmaorgani- satsioonide esimehed. Kõik osale- jad sõlmisid ühise deklaratsiooni, milles rõhuti ühisele võitlusele ühise eesmärgi saavutamiseks. Ühise deklaratsiooni sõlmisid ka Eesti Vabariigi esindaja peakonsul E. Jaakson ja Leedu peakonsul J. Baltus. Ühise deklaratsiooni sõlmisid ka Eesti Vabariigi esindaja peakonsul E. Jaakson ja Leedu peakonsul J. Baltus, kes tervitasid loodavat balti ülemaailmset keskust ja soovisid

Üksteise käsi oma maade lippude ees. Vasakult Eesti Ülemaailmse Kesknõukogu esimees Alfred Anderson, keskol Leedu vabastamise ülenkomitee esimees dr. Valiunas ja paremal. Läti esindaja U. Grava.

Eesti Teadusliku Seltsi liikmeid Tartu ülikooli aastapäeva aktusel. (EPL-foto Lepper)

Tartu ülikooli aastapäev Auhinnatöid ei esitatud

Eesti Teaduslik Selts Rootsis ja üliõpilaskonna Stockholmis ühisel korraldusel toimus traditsiooniline Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli aastapäeva aktus Handeshögskolan'i aulal neljapäeval, 30. novembril. Aktuse avasõnad lausis Teadusliku Seltsi esimees prof. Evald Blumfeldt, tervitades 53-dal aastapäevale rohkearvuliseid kokku tulnud Tartu ülikooli kasvandikke, noorena generatsiooni akadeemilisi peret ja külalisi. Prof. Blumfeldt rõhutas sääraste iga-nastaste kokkukullemiste vajadust ja tähtsust — nii meie avaldame tänu ja austust neile, kes meie eelilaste maal rajasid ja üles ehitasid kõrgema õppeastuse — ülikooli. Kõneleja meenus ka seda ajaloolist sündmust, et eelolevatel jõuludel möödub sellest 170 aastat, kui 1802. aastal taas avati katkestatud tegevus Tartu ülikoolis, kust said võrsuda esimesed eesti haritudad, alusepanijad eesti rahvusliku kultuuri arengule.

Muretsevalt mainis prof. Blumfeldt asjaolu, et noorema generatsiooni juurdetulek ja aktiivne osavõtt Eesti Teadusliku Seltsi Rootsis tegevusest ei ole olnud nii rohkearvuline, kui see on soovivat ja vajalik. Järgnevate aastate parooliks olgu — vanade ja noorte ühendatud jõud viljakaks tegevuseks ETSR riigides! Prof. Blumfeldt lõpetas oma sisuka sõnavõtu käesoleval aastal surma läbi lahunud Tartu Ülikooli professorite Harald Perilto ja Johan Vasari meenu-tamisega, kelle mälestust koosolijad austasid valitse leinasisisakuga.

Saadik Heinrich Laretel oma tervitus-sõnas julgits lähelapanu sündmustele välispoliitilisel rindl, mis on kaasa toonud uusi jõudude vahekor-did rahvusvahelises poliitikas. On põh-jus arvata, et ka meie maad ja rah-vast puudutavad küsimused võivad lähemas tulevikus lahendust nõud-valt püsivakorrata tõusta. Üliõpilaskon-na tervitusel vahendas Stockholmis Eesti Osakonna esimehe kurator Mart Maandi, hinnates tunnustavate sõnadega eelmiste generatsioonide panust eesti rahvuslikus kultuuritöös, Eesti Komitee ja Eesti Rahvusfondi

kirjalikud tervitused luges ette ETSR sekretär fillic. Jakob Koit.

Dotsent Indrek Martinsoni teadusliku ettekanne temaks oli algainete sageduse määramine taava-kehade spektraalanaliüsi abil.

Ta andis kuulajatele kõigepealt kok-kuvõlliku ülevaate automspektroskoo-pia arengu käigust, alates Newtoni avastusest, et päikese valgus koosneb värridest. Igal algainel on oma iseloomustav spektrum, mis koosneb kindla lainepikkusega spektraaljoon-dest. Viimaste päritolu saab seletada Bohri aatomiteooria ja Schrö-dingeri ning Heisenbergi poolt rajatud kvantmehaanika abil.

Päikese spektrum sisaldab suure hulga tumedaid jooni (Fraunhoferi jooned), mille põhjuseks on päikese-kiirguse absorptsioon päikese atmosfääris leiduvate algainete poolt. Spektraalanaliüsi annab siin uurijai-le vastuseid küsimustele — missuguseid ained moodustavad päikese at-mosfääri ja missugustes proportsioo-nides võib neid aineid seal leida? Viimaste andmete kohaselt võime nentida, et maakeral leiduvatest al-gainetest on umbes 70 olemasolu päi-kese fotosfääris kindlaks määratud, kuigi mitmel juhul on tulemused esil-ga veel kaunis ebakindlad. Ajaloo-list huvi pakub siinjuures fakt, et heeliumi olemasolu päikeses tehti kindlaks juba aastal 1868, seega 25 aastat varem kui see gaas avastati maakeral.

Kuigi vesinik ja heelium kokku moodustavad üle 90 prots. päikese koosseisust, on ka teiste algainete sagedused väga olulised. Nende abil on nimelt võimalik kontrollida mitmesug-uste teoorioid päikese ja algainete tekkinise (aatomituumade süntees) kohta.

Dotsent Martinson lõpetas oma et-tekanne lühikes ülevaatega tulemus-test, mis on saavutatud maailmaru-mi lähetatud rakettidel või satelliitidel leiduvate spektrograafide abil. Sel teel avanevad võimalused päike-se ja tähtedest pärineva röntgenkiirguse teaduslikuks uurimiseks, ilma et maakeral atmosfäär seda kiir-gust absorbeeriks. Eriti sellel alal võib tulevikus oodata väga väärtus-likke tulemusi, kui avaneb võimalus neid spektrograafide näiteks kuule saa-ta...

Dotsent Indrek Martinsoni süsi-tle ettekanne, mida kuulati pinguga tähelepanuga, oli nagu otseselt va-stuseks prof. Blumfeldti üleskutsu-tele vanema ja noorema generatsioo-ni teadusmeeste tihedaks koostööks

Eesti Teadusliku Seltsi Rootsis ra-mes.

Allakirjutanu ei mäleta, et Tartu Ülikooli aastapäeva aktusel Stock-holmis varem oleks teadusliku ette-kannega esinenud paguluses üles ka-svanud ja akadeemilise hariduse omandanud teadusmehi. Indrek Mar-tinson on 34-aastane, lõpetanud Stockholmis ülikooli, aatomifüüsika doktor ja töötab praegu teadusliku uurijana Aatomifüüsika Instituudis Stockholmis. Ettekanne täppisteadu-se asjalikkuse kõrval äratas tähelepa-nu ettekangete pedagogiaanne, samuti ta eskujuulikut korrekne eesti keel. Tõendamaks, et hoole ja hea tahtmise juures saab ka pagulasolu-des valitseda oma kutsesela keerulist-ki terminoloogiat heas emakeelses.

Iga-aastaste kokkukullemistel põ-nevad ootamisrõõrust tekitanud au-hinnatööde autorite avalikkuse tege-mine jäi sel aastal ära sel lihtsal põhjusel, et 1972-seks aastaks välja-kuulutatud teemadele ei olnud täht-sajaks sisse tulnud ühtki tööd.

Aastate eest on seda ette tulnud varem üks kord ja tol korral otsustas Teaduslik Selts jätkata auhinna-tööde teemad välja kuulutamist. Ja see andis järgmistel aastatel positiiv-seid tulemusi. Seepärast otsustati nii talitada ka käesoleval aastal. 1973-daks aastaks kuulutati välja kuus au-hinnatööde teemat:

1. Balti põgenikud ja nende orga-nisatsioonid rootsi avalikus arvan-ises 1940-1955. Eesti Rahvusfondi au-hind kr. 600.-.
2. Gustav II Adolphi läänistused Liivimaa kubermangus 1617-1932. Eesti Teadusliku Seltsi Rootsis, EÜS Põhjala Rootsi Koondise ja EÜS Velestio ühine auhind kr. 600.-.
3. Lydia Kotulda rahvuspoliitil-ised vaated. Eesti Naisüliõpilaste Seltsi Rootsi Koondise ja Korp. Fil-liae Patriae Koondise Rootsis ühi-ne auhind kr. 800.-.
4. Ülevaade Eduard Ole loomingu-st. Eesti Üliõpilaste Seltsi Rootsi Koondise, Aadu Lüüsi ja Olaf Kibe ühine auhind kr. 1500.-.
5. Pagulasnoorte suhtumine eesti kirjandusse. Eesti Abi Keskuse, Eesti Komitee ja Eesti Kultuuri Koondise ühine auhind kr. 1500.-.
6. Vähemusrahvuste probleem Rootsis. Rootsi Eestlaste Esinduse auhind kr. 60.-.

ED; REINING

Noortele talilaager Metsakodus

Noortemaleva korraldab 23. detsembrist kuni 1. jaanuarini traditsioonilise talilaagri Metsakodus, kus tegevuseks on sport, kaminatööd, saunakäimine, tants, küsimus-võistlused ja palju muud.

Talilaagri osavõtumaks on kr. 70, millest kr. 20 tuleb tasuda registreerimisel (kui raha üle jääb, makstakse ülejääk laagri lõpul tagasi). Eelregist-reerimine toimub kuni 13. detsembrini Rein Tarkpeale, Stensvägen 7, 130 12 ÄLTA (postigiro 47 01 62). Informatsioon laagri kohta annab Alar Lõbu, Skarpbagsgatan 69, 603 64 Norr-köping, tel. 011/16 33 64. Registreerija-tele saadetakse välja lähem informatsioon.

Talilaagri juhtideks on Alar Lõbu, Andres Merelaid, Rein Tarkpea ja Heinar Valk.

Näitus Sao Paulos kubernereri-läkitusega

SAO PAULO (YES) — Kolme Balti rahva näitus korraldati 13.-23. oktoobrini Praça Roosevelt'il "Salao Portinaris". Näituse avamiseks saatis Sao Paulo kuberner Laudo Natel läkituse, mis oli esmakordselt osariigi kubernerit Balti rahvastele. Ta õnnitles näituse avamise puhul ja tänas Balti rahvaid enese kui ka rahva nimel selle väärtusliku panuse eest3 mida eestlased, lätlased ja leedulased on õnnud Sao Haulo osariigi kui ka terve maa arengus.

Lätti ja Eesti väljapanekute osas piirduti peamiselt piltide ja statistiliste andmetega, jättes rohkem ruumi

ja võimalusi leedulastele kelte käites on käesoleva aasta komitee juhtumine. Esimeheks oli kapt. J. Cluvinskas.

Eestlanna "linnaisaks"

LAKEWOOD (EOL) — Kogukonnaväimistel Jacksoni linnas Lake-woodi lähedal esines republikaani-de kandidaadina ka eestlanna Anne Treumuth, kes üllatas võidu-ga kohaliku populaarse linnepa üle 1200-hääletise vahega.

Sellega pääses ta nende 3 republi-kaani hulka, kes uuest aastast alates on hinnavalitsuse liikmed ja annavad linnepa. Senini olid enamuses de-mokraadid.

Eestlaste väljapanekute köitis eril-iseelt külalastajate tähelepanu Konstan-tiin Sootsi miniatüüris valmistatud vana Eesti talu (palkehitus), poolelt ehitusel olev saun ja taluõel koogu-ga kaev, millest võis imesikesse puumärgiga velt tõmmata, edasi talu vanaaegne kruupink ilma ühegi rau-dosata ja tööriistad.

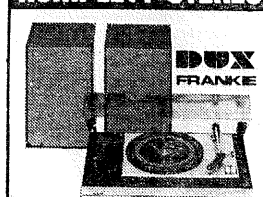
Sellele lisaks oli K. Soots meister-danud miniatüüri kudemisteljed ülesveetud rahvarüde seeliku kang-aga, millel oli võimalik kudemist demonstreerida. Ei puudunud ka kääruud kanga loomiseks, vokka ja mokraadid.

Rootslane loeb enim

Kõige rohkem loeb ajalehti roots-lane, kui uskuda UNO aastaraama-tu andmeid. Nimelt tuli rootsis iga 100 elaniku kohta ajalehti 528 eksemplari.

Lähedal sellele oli ka Jaapan, kus iga 1000 el. kohta tuli 503 eks. ajalehti. Kolmas koht läks N. Venele 320 eksemplari, neljas Lääne-Saksa-maale 331 eks. ja alles viies koht USA-le 305 eksemplari. Statistika annab siin siiski ühekülgselt pildi, sest N. Venes on ajalehed tavaliselt ainult 4-küljelised, USA-s ja ka mõnes Euroopa maas aga tihti üle 200 lk. paksud. Aafrikas leidub riike, kus iga 1000 elaniku kohta tuleb ai-nult üks eksemplar ajalehti. TV-aparaate on iga 1000 el. kohta USA-s 397, Euroopas 183, Jaapanis 136, N. Venes 128, Lääne-Ameerikas 54 ja Aafrikas 3,2. Radioaparate on USA-s iga tuhande elaniku kohta 1339, N. Venes aga ainult 375. Peab veel lisama, et N. Vene statistika pä-rineb punavõimudelt, kes seda tavaliselt propandahuvides "korrigeerivad."

KOMPLETT STEREO

Förstärkare 2 x 7 watt sinuseffekt. Inbyggd stereoskivspelare. FM-radio för P1, P2 och P3. Komplet med 2 st. tryckknapparhögtalare. Finsis i träslagen teak, pallisander, valnöjt.

995:--

normalms radio & elvaruhus ab

Svandammsplan 2, Hägersten. Tel. 45 13 50

Eestlastele hinnalaendus Teretulemast!

Stockholmi Eesti Algkooli jõulupeol pühapäeval, 10. det. kl. 14 Skanstulli gymn. ruumides, Bohusgatan 26 esitatakse muuhulgas nüüdnäd "Unenägu". Pildil näendini tegelased, taga keskel üleväl autor ja näitejuht Ao Vaks. (Foto Tipppo)

Välis- ja siseküsimused ERN esinduskogu läbirääkimistel

Eesti Rahvusnõukogu 2-aasta tähistamise juubellesinduskogus tekis olulised sõnavõtte läbirääkimiste osas, kus diskuteeriti nii välis- kui siseprobleeme. Allpool mõningaid sõnavõtte:

A. Mark: Kui Jugoslaavia ja Rumeenia ajavad iseseisvat poliitikat N. Liidu suhtes, siis tuleb küsida, kas vastolud on tõeoluk, või on siin tegemist Moskva poolt juhitud mänguga, ja sel provotseerida Läänt ka oma kaarte avama?

A. Koern: Erinevused konverentsi algul ja Rumeenia esinemine on vast ajakirjanduses vähe üles puhutud. Tegemist oli siiski protseduuriküsimustega, kus Rumeenia tahtis sõna võtta abiesimeeste valmiste kohta, Taanlastest koostule juhataja seadga aga ei lubanud. Ei tohi ka unustada, et Rumeenias kehtib praegu kõige laarmari stalinistlikum kord kogu Ida-Euroopas.

A. Küng: Tegemist ei ole siiski mingi teeskleva taktikaga või ainult protseduuri küsimustega. Vastolud on reaalsed ja on seda olnud juba pikka aega. Kui seda varem ja vahel ei ole väljaspool alati tähele pandud, siis tuleb see ka sellest, et nihaisti USA kui ka N. Liidu mõelimi huvides on ju kogu aeg olnud esitada kogu Ida-Euroopat ühtlase kommunistliku blokina. USA tegi seda kogu külima sõja perioodil et näidata, kui hädaohlik on N. Liit koos oma satelliitidega. N. Liit on aga soovindud Ida-Euroopat alati väljapoole näidata kui ühtlast koostööblokki. Suured erinevused ja lahkhelid on aga esineind kogu aeg.

J. Mikhelson: Rumeenia avamäng ei olnud mitte ainult protseduuri küsimus. Rumeenia on teatavasti seda poliitikat ajanud juba pikki aastaid. Nad on teinud kogu aeg asju, mis on Moskvast vihanud: mainingevaid erikokkuleppeid Lääne-Saksamaaga, Iisrahel tunnustamist, kontakte Hiinaga jne. Kord Rumeenias on midagi väga range. Aga seda on hoitud rammena just ka sel kaaluhtusel, et mitte anda Moskvale põhjust väljaspoolt sekkumiseks. Nõrk siseriine varem Ungaris ja hiljem Tšehhoslovakkias olid ju Moskvale olulised argumendid interventsiooni õigustamiseks. Igal Ida-Euroopa riigil on siiski oma rahvuslikud erihuvid. N. Liidu kolonialism just tababki eriti neid riike ja nende rahvuslikke erihuviseid.

A. Horn: A. Küngi ettekandest selgub eriti ilmekalt, et meie esadpidi oma välisvõitluse taktikas peame võibolla tegema muudatusi seoses suhtumisega Ida-Euroopa riikidesse. Pikkvastaküsimused võtme ju tootlanud nn.

ACE Nkontseptsiooniga.

Tõttades ja kuuludes selle koostööorgani raamidesse tekkis meil illusioon, et balti riigid ja teised satelliitmaad on taolisel olukorras ja seisundis. See ei ole siiski nii. Balti riigid on liidetud N. Liiduga, satelliitmaad on aga vormiliselt iseseisvad riigid. Just vormiliselt iseseisvate riikidena on neil nüüd tekkinud vastolud N. Liidu hegemoniaatootlustega. Poolast kuni Albaaniani ei ole need riigid huvitatud, et neid Brezhnevi doktriini alusel täiesti tasaliitatakse.

Oma iseseisvuse taotlustes on nad enim meie liitlased kui vaenlased. Kui lähtuda aga poliitilise doktriini seisukohast, siis on nad muudigi kõik kommunistlikud diktatuurid. N. Liit ja Hiina põhinevad mõlemad leninistlikule doktriinile, on aga otse verivaenlased. Meie praktilises välispoliitikas tuleb esadpidi arvestada Ida-Euroopa rahvaste, samuti Hiina üha suurenevast rahvuslikku vastupanu Moskva koloniaalsurvele.

Arvo Horn: "Peame võibolla tegema muudatusi seoses suhtumisega Ida-Euroopa riikidesse".

William Müld: "Vajame reisisakast".

Eestluse oma küsimuste juurde üle minnes kergitas Andres Küng Toronto Eesti Päevade filmi esitamise küsimuse Rootsi TV-s, märkides, et selle filmi omandamine maksab Sveriges Radiole rootsi rahas 16.000 krooni, millele lisanduvad konverteerimiskulud, kuna TV-süsteemid Rootsis ja Ameerikas on erinevad. Ei ole võimalik asja korraldada filmide vahetamise teel.

Küng küsis, kas eestlased on valmis selle filmi näitamist Rootsi TV-s omalt poolt substsioneerima, kas või osaliselt?

A. Mark: Varem peeti läbirääkimisi siin olnud press-köpiisa alusel. Nüüd võib aga neile demonstreerida vahepeal kohale jõudnud värvikoopiat, mis on Lend Läände käsutuses.

A. Horn: On otstarbekas, et filmide muretsejad ja ostjad rootsi TV-le enne siin filmi näevad. Selline filmi demonstreerimine soodustab oluliselt ostmist Kanadas. Lend Läände kahtlemata ei keela oma värvifilmi andmast selliseks läbivaltamiseks. Kui Rootsi TV soovib filmi näitamiseks saada substsentsiooni ka eestlaste poolt, tekib uus küsimus. Rootsi Komiteel ei ole teatavasti mingisuguseid summasid. Lend Läände peab arutama, kas mingi toetamine on võimalik.

Helmi Mäelo: puudutas küsimust, kas Rootsi eestlaskond on võimaline korraldama ülemalnimetatud Eesti Päevade kōne alla vaid pikade aastate järgi. Selle korraldajaks on siis uued jōud ja pealekasvav generatsioon. Iga meid korraldab selliseid kokkutulekuid ikkagi oma eelduste, olude, vajaduste ja võimaluste raamides. E. Päevade programm Rootsis peaks olema täiesti erinev Toronto omast. Ei ole mingit vajadust Kanada ja Toronto oludest välja kasvanud programmi korraldada Euroopas. Eesti Päevade programm Rootsis peaks olema väiggi erinev Toronto omast. Hää programmi koostamiseks Stockholmis ei ole mingit erilisi raskusi.

W. Müld: Lätlased on juba kokku pannud suured summad ja fondid julgustuskonverentsi aktsiooniks. Ka meie vajame sellist aktsiooni ja eriti reisisakast, et riigimeestega ja delegatsioonidega isiklikku kontakti võtta kohapeal. Kõik kead on konverentsidel käinud tees, kui suured on kulud juba reisidega ja aktsioonidega.

Shveitsi ajakirjanik külas "salapärasas punases Baltikumis"

GENF (VES) — Pealkirja "Salapärase punane Baltikum" kannab Shveitsi ajalehes "Der Bund" (nr. 132, 1972) Hans Ulrich Undermauri reisikirj, milles ta esitab oma muljeid matkast Balti vabariikidesse. Nend "vabariike" külastas Hans Undermaur N. Liidu Riikliku Raadio ja Kaugnägemise Komitee kutsel ja selle "komitee" esindajana (ühe KGB ametniku) saatel. Viimane võis kasutada kõiki erisoodustusi. Seda isegi kohtade saamisel lennukisse. Selle võimaluse kohta ta märkis: "Partei reserveerib alati mõne koha oma funktsionäride jaoks. Seda ettenägelikkust võime nüüd kasutada."

Lennul Moskvast Vilniusesse tegi lennuk Moskva lähedal mitu enam kui 90-kraadilist haaki. Undermaur arvab, et seal esineb nähtavasti kohli, milledest üle lennata ei tohi. Ta saatja (KGB ametnik) ütles nende "haakide" kohta, et piloot otsivad oma lennuteed (!).

Vilniuses teatasid kohalikud võimuhed, et Leedu pealinna tõusvat nüüd elanike arv üle 400.000 ja et linna kõrgemas koolides õppivat ligikaudu 25.000 üliõpilast, kellede kasutada olevat 300 raamatukogu (!). Linna valmivat iga aasta keskmiselt 4000 uut korterit. Nende ehitamine on vajalik venelaste sissevoolu tõttu. Statistika näitab, et viimase viie aasta jooksul kasvas Vilniuse elanike arv umbes 100.000 inimese võrra. Venelaste sissevoolu põhjustavat töölistel vajadus.

Undermaur veendus, et Vilniuse elanikest nüüd veel ainult 50 protsenti on leedulased. Venelasi on seal 26 protsenti ja poolakaid 17 protsenti. Sama nähtus esinevat ka Riias, mille elanikest ainult poolle moodustavad veel lätlased ja teise poolle juba venelased.

Võrrale kõnelevad venestamisest ennekõike kahes keeles esinevad silid ja kirjad. Kõik Vilniuse kirikud on remontimata ja lagunemas. Üldse olevat Vilniuses koguduste kasutada 66 kirikut ja üks süngagoog. Ajaloolises Peeter-Pauli kirikus viibis pühapäeva hommikul jumalateenistust umbes 600 inimest. Kaunase külastamine keelati, sest Shveitsi ajakirjanikul puudus selleks erijuuba. Kui üks lääne-selkselast turist katsum sinna sõita omal algatusel (milleks ta palkas takso), siis toodi ta miinitsa poolt linna tagasi ja paigutati kui "spioon" vangimajja.

Lend Vilniusest Riiga kestab umbes 60 minutit. Riiga tänavaul domineerivad peamiselt noored, kuna 50-60-aastaste generatsioon peagu puudus. Selle generatsiooni hävitas sõja le järgne vene okupatsioon. Riiga lähedal Salaspilsis meenutavat viis hiigelmonumendi neid, kes hukkusid

ga kohapeal. Selline julgustuskonverentsi aktsiooni reisisakast tuleb viibimatuks luua ERN juures ja vastav üleskõne kogu maailma eestlaskonnale avaldada. Kõik erinevused tulevad nüüd kõrvale jätta. Olukord baltis riikide küsimuses on niivõrd tõsine, et sellele tuleb kogu tähelepanu pöörata.

E. Poorn: Igal aastal esitatakse ERN laekuri poolt ER Ntasaalustatud majandusaruanded ja sel aastal isegi tunduva ülejäägiga. Seda võetakse kui endastmõistetavat nähtust. Tegelikult on see aga otse imet, et ERN majandamist aasta-aastalt on suudetud nii hästi ja stabiilselt korraldada.

Kui kõne all on olnud meie rahvusliku tegevuse toetamine rootsi riiklikonna ja asutuste poolt, siis ei tohiks unustada ühte kaalukat vänd, mida mina isiklikult olen kasutanud, rõhutatud, et kui eestlased põdeni ka siia maale olid sunnitud tulema, siis sai Rootsi ühiskond suurel arvul oma küsituse Eesti Vabariigi poolt koostatud ja välja õpetatud erimeetlasi, funktsionäre ja oskustööliseid.

Selliste eriala inimeste välja õpetamine maksab siin ühiskonnas tihti sadu tuhandeid kroone. Kui rootsi ühiskond väiksel määral nüüd meie tegevust ja organisatsioonide toetaks, siis oleks see vaid väike tagasihoidlik hüviitus selle suure kasu ja panuse eest, mida rootsi ühiskond eestlaste töö ja oskuste tõttu on saanud.

Saksa KZ-laagris. Üle terve väljaku lccstavad seal nüüd nii õsöl kui päeval inimeste südamelõhke meenutavad metronoomi löögid. Salaspilsis näidatakse kohustuslikuna kõigile välismaalasele.

Endine Riia toomkirik on nüüd kontserdisaalk.

Vanalinna piiravat uued elumukvartallid. Üür korteri eest, milles elamispinga 45 ruutmeetrit, olevat seal 13 rubla. Kõik paramad korterid kuuluvad venelastele. Ka Riia supeerrandades domineerib vene keel. Lisaks viibivat Riias ka palju vene sõdureid, rohkem kui Vilniuses ja Tallinnas.

Shveitsi ajakirjanik veendus, et Riias ei puudu ka Läti põrandalaadne liikumine. Igal aastal — 18. novembril — heisatavat siin ja seal ikka mõned läti lipud, et nii meenutada rahvale Läti Vabariigi aastapäeva.

Samuti jagatavat siis lendlehti (proklamatsioone). Ka nägi Shveitsi ajakirjanik majasintel kaht ingliskeelset loosungit: "We shall be released" ja "We shall live in Peace". Riia linna täitevkomitee esimehe asetäitja seletas, et aastal 2000 ületavat Riia elanike arv ühe miljoni piiri. Riia kaubamajgas maksis naiste siistsisuvikileit 8 rubla, paar kingi 30 rubla. Tõttajata keskmine sissetulek kuus aga on ainult 130 rubla. Kõikjal esinesid sabad. Seda isegi aknakardinaid turustava kaupluse ja mitme raamatukaupluse ees.

Tallinnas viibis Shveitsi ajakirjanik koolinoorte tantsu- ja laulupeol. Linnas "Hustasti" majade seinu Lenini pildid. Seletati, et see olevat nii ainult pidu tõttu.

Eestlasi iseloomustab Shveitsi ajakirjanik sõnadega "Selbstischeer Estländer" (enesekindlad eestlased). Ka veendus ta, et eestlased oli kõige avameelsemad ning et esimese isegi neid, kes julgusid kõnelda ka poliitilist. Kontakti läänega võimaldab Soome raadio ja televisioon.

Eestlaste enesekindlust venelaste vastu illustreerib näide, et kui ta saatja kõnetas eestlasi vene keeles, siis ei saanud ta mingit vastust.

Seda juhtus kahel korral, ja ainult Tallinnas, kuid ka midu mõjus Tallinn läänelisemana ja rahvusvahelisemana kui Riia ja Vilnius, kusjuures ka selle kannab Shveitsi ajakirjanik Soome mõju arvele.

Rahvusfondi esinduskogu valimised

Järgjekordsed ERF esinduskogu valimised toimumad valimisloimkonna otsusel 11-14 jaanuaril. Esinduskogu volituste kehtivus on kaks aastat, s.t. 1973 ja 1974.

Esinduskogu liikmete kandidaatide esitamiskirjad tuleb valimisloimkonnale esitada hiljemalt 12. det. Valimistel hääleõigus saamiseks nõutakse, et liikmenalused oleksid tasutud 1972. a eest hiljemalt 12. detsembriks. Iga 15 liikme kohta valitakse üks esinduskogu liige.

Seattle USA-s sündis Leo Hannibalite ja tema abikaasa tütar "Hanni-Kal". Lapse isa tütab Boeingi lennukitehases konstruktsiooniarvestaja.

Põrandaalused saated Venes tekitavad muret Kremlile

BONN (VES) — Rahvade N. Venes aktiivsed poliitilised kontrast-programmi illegaalsed raadio-saatejaamad, millele tegevusest ülevaate esitas va ka maailma avalikkusele Lääne-Saksa ajakiri "Der Spiegel". Need raadio-saatejaamad segavat ka raadio-sideteenistust nii merel kui ka õhus. Lisaks levitavad nende illegaalsed saatejaamad kaudu ka "irrevutsi tekitavaid teadaandeid". Näiteks teatas üks Kalauga (150 km Moskvast kaugusel) illegaalne saatejaam Moskva ringhäälingu "MAJAK" jänel kõigi N. Vene raadiosaatejaamade nimel, et "meie piiridele lähenevad aatom-õhukehi kandvad USA raketid".

Illegaalsed raadio-saatejaamad ehitajad on litsentsi mitteomavad raadioamatöörid, kellele arv ajakirja "der Spiegel" teadmisel tõuseb juba üle 20.000.

Et litsentsi omavad raadioamatöörid lohvad kõnelda ainult vastastikkusest kuuldavast ja ilma, siis see ei rahuks noori, kes tahavad kõnelda ka muust ning vahetada muusikasaaiteid.

Poliitika osas levitavad need illegaalsed saatejaamad peamiselt opositsiooni seisukohti ja vastuvõetud süsteemi poliitikal. Lisaks levitavad need saatejaamad põrandaaluse kirjastuse Samisdat väljaandeid ja informatsiooni. Üks neist illegaalsest raadio-saatejaamadest kannabki selle tõttu (vastuvalt nimele "Samisdat") nime "Samefir" (ise-Deter). Kõik teised nimed (näiteks "Must Parun", "Rõõmsad Kameraadid", "Kamomile" jt.) pärinevad juba fantaasia sektorist.

Esimene "Samefir" asutati Kasahstanis, kus ta alustas oma tegevust juba 1960. a. Pikemat aega tegutses see illegaalne saatejaam Alma-Atas. Hiljem, kui see esimene "Samefir" avastati ja ta omanik (üks 17-aastane nooruk) tabati, vahetas saateeniustuse kohe oma asukohta ja jätkas taas tegevust. Kommunistlike ajalehtedes kõneldi siis "huligaanide bandest cotris" ja "Imperialistlikest õlengustest", kes lääne salateenistuse ülesandel teostavat N. Liidu rahvastele "nii omase ja armsa" süsteemi lõhkumist.

Üldse kõneldakse nõukogude ajakirjanduses üsna tihti illegaalsed raadio-saatejaamade tegevust.

Näiteks kirjutati "ameliühingu" häälekandjas "Trud" mullu, et Donetskis kivisõebasseinis häirival rahva normaalselt tegevust ja et illegaalsed raadio-saatejaamad "Chabyleni", "Bixer", "Trapper", "Twist", "Karneval" ja teised.

Nende saatejaamade tegevuse tõttu esinevat lennu- ja rongilõnemused, laevade kokkupõrked ning häired üldises sideteenistuses, sest need illegaalsed saatejaamad kasutavad ametlike saatejaamade laineid. Ajalehes "Trud" nõuti "huligaanidele eestris" raskemaid karistusi. Peamiselt kasutati nende vastu seni karistuseaduse §206 põhjal määratavat vabaduskaotust (3-4 aastaks sunnitööle saatmist), kusjuures nende süüete analüüsis kõneldi "kuritahtlikust ulakusest eestris".

Kilevi piirkonnas avastati mullu 100 "raadio-piraati", kes oma illegaalsed saatejaamad kaudu levitasid "soltsaal-kriitikat nõukogude süsteemi vastu".

Üldse kandvat "kõik need lõnguste saated künnilist iseloomu". Nii kirjutati illegaalsed raadio-saatejaamad kohta ühes Ukraina KP ajalehes, kus meenutati isegi seda, et Stalini ajastul puudusid sarnased illegaalsed saatejaamad. Sellele lisati, et süüdi nende saatejaamade tekkimises olevat kirjastused, kellele väljaandel ilmus 1960-ndal aastal kõigis "liiduvahikides" mingi "Raadioseadmete eesitamine käsiraamat". See raamat olevat võimaldanud kõigi Samefir-saatejaamade tehnilise täiustamise, ja seda isegi nii, et nüüd paljude illegaalsed raadiosaatejaamad kuulduvat ulatuvat juba kuni 150 kilomeetriti.

Nädalenes "Nedelja" teatati äsja, et ühes Euroopa-Venemaa tööstuspiirkonnas (koht jäeti nimetamata) avastati 5 tunni jooksul 115 illegaalsed saatejaamad, mis "levitasid võõrast poliitilist loba".

Ka selgus, et Volga suudmealal segasid illegaalsed saatejaamad laevaliiklust Kaspia merel ja ässitasid Bakuu õlitöölisi, et need organiseeriksid "süsteemi vastu" streike. Bakuu KP ajalehes "Bakinski rabotshj" kurdeti siis, et peamiste raadio-põrandaalustena tegutsevat noored, kes avaldavad "nii põlgust selle ühiskonnale vastu, milles nad elavad ning kes nad kasvatas ja koolitas".

1968 andis N. Vene ülemkohus korralduse, mis kohustab nüüd kõiki kohtunikke karistama "raadio-huligaane" kui süüdlasi antikommunistliku agitaatsiooni ja propagandas. See võimaldab kõigi "süüdlaste" saatmist kuni 7 aastaks sunnitööle ja pärast seda veel 5 aastaks asumisele. Kuid selle raskete karistusele vaatamata jätkavad nõukogude noored oma põrandaalust tegevust eestris. Rea näited esitas selle kohta taas ametiühingute häälekandja "Trud", kus kõneldi illegaalsed saatejaamadest "Starik", "Idioot", "Laiskvorst" ja teised.

Üldidakse, et need saatejaamad esitavad "mustlasuusika" kõrvale ka opositsioonile meeldivat kriitikat kommunistliku demokraatia vastu".

Ka seletati ajalehes "Trud", et illegaalsed saatejaamad ehitamiseks kasutatavat nüüd transistor-raadioaparaate.

Ajalehes "Trud" kirjutati nüüd ka sellest, et 1968. a. tegutsesid ainuüksi Krivoi Rogi piirkonnas kuni 600 isehitatud saatejaama, millede kaudu anti Tšehhoslovakkiasse sissetungivale armeele informatsiooni Tšehhoslovakkias esineva tõelise olukorra kohta. Need saated jätkusid ka 1969. a. Lisaks jutustatakse, et

Novosibirskis jagas üks keedukooli tüdruk illegaalsed saatejaama kaudu isegi seksuaalõpetust, mis ajakirja "Sovetskaja justizija" sõnadel "rõõmustas paljusid kuulajaid".

Ajakirjas "Sotsialistsheskaja Industrija" kirjutus müllisa ülemleitnant Popok, et materjali oma saatejaamade ehitamiseks rõõvivat raadio-huligaanid telefoni kõnekabiinidest või muretsevat mustalt turult.

Et likvideerida "raadio-piraatlust", suurendati 1970. a. tunduvalt illegaalsed saatejaamade jälitajate arvu. Kuid sellele vaatamata nõuti veel äsja "Kasahstanskaja Pravdas" N. Vene õhuruumi puhastamist piraatidest ja otsustavat võitlust raadio-huligaanide vastu, kellede "Pidalitöised", "Sasipead" ja "Joomavennad" (illegaalsed saatejaamade nimed) ikka veel segavat "kommunisti ehitamise ja plaani täitmist".

Hambaravikindlustus kehtestub a. 1974

1970. a. moodustatud komisjon on oma töö lõpule viinud. Komisjoni etpanekud on avaldatud SOU 1972:31 nimetuse all "Üldhambaravikindlustus". Toome alljärgvalt kavatselud reformi kokkuvõtlikul kujul.

See jõustub 1. jaanuaril 1974 üldhaigusekindlustuse raames ja hõlmab praktiliselt kõiki Rootsis elunevaid isikuid 20. eluaastast alates (üleminekuajal ka 17-19 aastasteid). Hambaravi annavad erahambaarstid, kes skeemiga ühinenud, ka teeb seda senine

rahva-hambaravi institutsioon. Reeglikohaselt tasub patsient poole ravikuludest, kindlustuskassa — teise poole. Patsientidele ravikuludega üle 1000 kr. tasub kindlustuskassa üleulatuvat osast 75 prots.-i. Näiteks: on kuld 1000 kr., jaotatakse kuld pooleks; 2000 kr. juures kannab patsient 750 kr. ja kindlustuskassa 1250, jne.

Kindlustus hõlmab igat liiki hambaravi, ka hambatehnilised tööd. Komisjon paneb ette, et kuld kallismetallide, kumst hammaste jne. eest ta suks kindlustuskassa, Täisprotsent puhtul kaanaks kindlustuskassa 75 prots.-i kuludest. Teatud erijuhtudel jääks kuld täies ulatuses kindlustuskassa kanda. Kirurgiline ravi kesk-hambapolikliinikute juures kuuluks "7-krooni" (edaspidi 12 kr.) ravivormi alla. Sõidukulud tulevad tasumisele vaid teatud piiratud juhtudel.

Ühenduses kindlustuse jõustumisega 1. jaan. 1974 arvestatakse 1973. a. lõpul tugeva retsessiooniga hambaravis. Sel põhjal on ette nähtud, et need patsiendid, kes alustavad oma hambaravi peale 31. okt. 1973 hambaravistide juures, kes ühinenud skeemiga ja jätkavad seda peale 1. jaan. 1974. Reformi kuld loodetakse kaita töötajate haigusekindlustuse-maksu tõstmisega 0,5 prots. makstavast palgastammast, ülejäänud osa — kindlustatu haigusekindlustuse-maksu tõstmisega 20 — 35 kr. võrra aasta kohta. Lisalulud arvestatakse 1974. a. tõusvat vähemalt 600 milj. kroonile.

A. ROSSMAN

Kohaliku elu

GÖTEBORG

Algkooli jõulupidu
Göteborgi eesti Algkooli jõulupidu toimub laupäeval, 16. detsembril algusega kell 16 (kl. 4 p.l.) Gamlestadeni Medborgarhusetis.

Jõulupalvuse peab õp. Elmar Tõldsepp ja jõuluvaangeliumi esitavad I ja II kl. õpilased. Rikkalik kava õnnaaluste ja muusikaliste ettekannetega ja näidendiga "Lumememm ja ihnu-skoit". Jõulupuul, jõuluvana küllalulek kinokappidega. Loterii. Einea-laud.

Neid vanemaid, kes soovivad oma eelkoolilastele lastele kinkepaki jõuluvana kaudu, palutakse teata kas kooliõpetajale või pr. Virve Lauritsale — tel. 18 94 72 ja Jüri Hanseni-le — tel. 29 01 54. Kinkepaki-tasu 5 krooni.

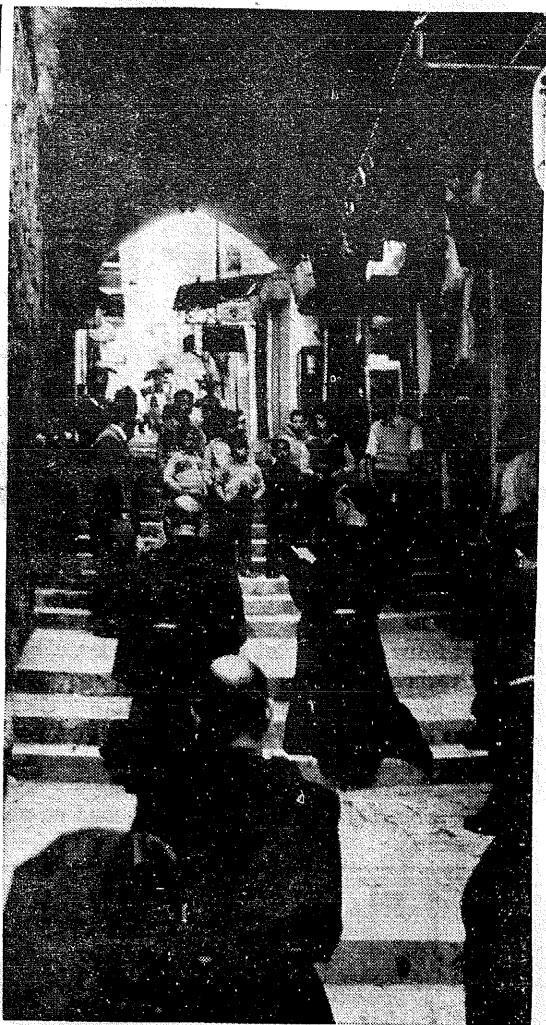
STOCKHOLM

EK Naissektisioon

Eesti Komitee Naissektisiooni jõuluelne liikmetöötu sellekohase eeskavaga on laupäeval, 9. dets. algusega kl. 16 Stockholmis Jakobi rootsi koguduse ruumides, Malmörögatatan 5. Lähim allnaarandite peatus T-Centralen, väljapääs Drottningatan. Eskalaator Riigipäevahoone juurde viib Malmörögatatanile. Jakobi koguduse ruumide ukseid on selleks kokkutulekuks avatud kl. 15-17. Külalised tere tulekut.

● Numidias, Pennsylvania osariigi laulatala Toomas Jaagus ja Suzza Hornberger. Peigmees töötab õlitööstuses insenerina.

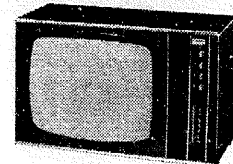
● Bridgewateris Massachusettsis osariigis sündis Virve (n-na Niiks) ja Jaan Veenperle tütar Relli-Maria.

Jõulude lähenedes kujuneb Peltlemas usklikele ja palverändajatele aktuaalseks Kristuse sennikrik. Pildil lähevad katoliiku mungad palvetades aste-astmet Kristuse sennikrikusse, mis traditsiooni kohaselt on püstitatud Peltlemas lauda paigale, kus Jeesus sündis.

FERGUSON

FARG-TV 19" 3574

Helt transistoriserat chassi som omedelbart ger bild och ljud vid påkoppling. Försedd med allbandkanalväjare för inställning av 6 program. Framtriktad högtalare. Modulchassi. Levereras i teak och palisander med en elegant krombenställning på hjul.

2.750:-

Eestlastele hinnalandum teretulemast!

normalms radio & elvaruhus ab

Svandanmsplan 2, Hägersten. Tel. 45 13 50

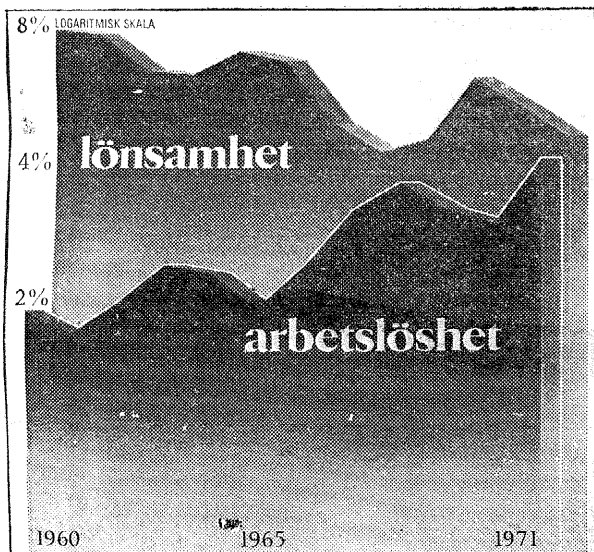

När lönsamheten sjunker stiger arbetslösheten.

Det finns ett självklart samband mellan dålig lönsamhet och arbetslöshet.

Företag som inte går ihop måste förr eller senare slå igen. Och de som känner sig hotade av svag lönsamhet måste ofta investera så att de kan spara in arbetskraft.

Optimistiska satsningar på utvidgning som leder till fler arbetstillfällen hör oftast ihop med en god vinstutveckling.

I Sverige minskar lönsamheten för företagen. På 10 år har den sjunkit från 8 till 5 procent. Följaktligen har arbetslösheten också ökat. Tredubblats under de senaste åren. I oktober fanns 67.000 anmälda i arbetslöshetskassorna och 45.000 var under omskolning.

Vi måste få tillbaka den fulla sysselsättningen. Det kan ske genom att lönsamheten i företagen förbättras.

2 av 10 jobbar i förlustföretag.

Det finns 330.000 som jobbar i verkstadsindustrin idag. 57.000 av dessa är anställda i företag som 1971 gick med förlust.

Nu behöver ett förlustår inte betyda nedläggning eller andra drastiska ingrepp. Har företaget kunnat bygga upp motståndskraft med tidigare vinster så klarar det också tillfälliga svackor.

Vinsten är en livsnödvändighet för företagen. "Vi måste investera för att kunna hänga med i konkurrensen från andra länder. En stor del av de resurser som vi skapar idag måste vi använda för att trygga vår välfärd i morgon. Avmattningen i industrins investeringar under de senaste åren är därför allvarlig."

Så säger SAF i ett häfte som heter "Varför måste företag gå med vinst?", som kommit ut nyligen. Det ingår i en informationsserie som ger fakta och synpunkter på arbetsliv och ekonomi.

Ca 1,3 miljoner människor här i landet är anställda i de 24.000 företag inom industri, handel och service som företräds av Svenska Arbetsgivareföreningen.

Ja, sänd mig utan kostnad
"Varför måste företag gå
med vinst?"

Namn _____

Adress _____

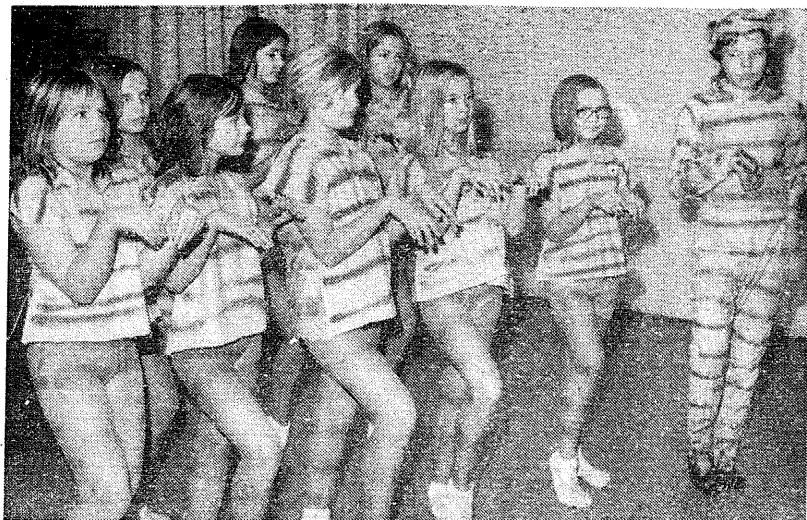
Postnr/adress _____

Frankeras
ej
SAF
betalar
portot.

Svenska
Arbetsgivareföreningen
Trycksaksexpeditionen
Box 16 120
103 23 STOCKHOLM 16

Svarsförsändelse
Kontonummer 7000
103 20 STOCKHOLM 16

ED 9/72

Lahti pääsemud kardetava tiigri Ratapuri Kii pojad laitsimas Ao Valski näidendis "Uenagu" Stockholm Eesti Algkooli jõulupeol, pühapäeval 10. dets. kl. 14 Skanstulli gümnaasiumi ruumes, Bohusgatan 26.

Õpetajate ja noorteujuhtide kursus ning KASVATUSPÄEV

Eesti Komitee Kooli — ja noortetoimikond korraldab 3-päevase kursuse eesti algkoolide, täienduskoolide ja mängukoolide noorematele õpetajatele ja noorteujuhtidele, kes on oma hariduse saanud Rootsis ja kellele sellepärast eesti keeles ja teistes ainetes oma teadmiste täiendamine oleks hädavajalik õppetöö edukuse huvides.

Kursus toimub 4. ja 5. jaanuaril, 1973. a. Stensnisi kursustekoduses Akersbergas Stockholmis lähedal ja 6. jaanuaril Stockholmis.

Kursuse juhatajaks on Eesti Komitee abiesimees Heinrich Mark, lektoriteks on dotsent Valter Tauli — eesti keel, kirjanik Kalju Lepik — eesti kirjandus, professor Evald Blumfeldt — eesti ajalugu, fil. dr. Johan Ungerson — eesti mateaduse, koorijuhataja Harri Kiisk — laulmine, koolideinspektor Herman Rajamaa — metoodilisi uuendusi tänapäeva koolides ning pangadirektor Bert Ekengren ja Eesti Laenu-Hoiu Ühiseuse esimees Alfred Wentsel, kes räägivad teemal: Noored ja majandus.

Kolmekuningapäeval 6. jaanuaril 1973 algusega kell 13 toimub Stockholmis Sheratonis hotellis III eesti kasvatuspäev. Avasõna ütleb Eesti Komitee Kooli ja noortetoimikonna esimees fil. dr. Johan Ungerson. Kasvatuspäeva teemaks on: Et olla eestlane eestlises Sissejuhatava loengu peab professor Gustav Rünk, millele järgneb laudkonna arutlus ja läbirääkimised. Lõppsõna ütleb Stockholmis Eesti Algkooli juhataja Udo Juuno.

Eesti Komitee jõulupuu

Eesti Komitee jõulupuu toimub kolmekuningapäeval 6. jaanuaril 1973 algusega kell 16 Stockholmis Sheratonis hotellis. Kavast on tervitus Eesti Komitee esimehel agronom Artur Reinimäelt, vaimulik jõulukõne peapiiskop Konrad Veemilt, muusikalisi ettekandeid, kohvilaud ja jõuluvõna, kes vahendab vastastikuseid kingitusi.

RAAMATURIIV

HARUKORDNE TRÜKIS REAALKOOLI-RAAMAT

Vabos maailmas viibivate Tallinna Realkooli — kunagise Tallinna Peetri Realkooli järeltulija — kasvandik Rootsi, Ühendriikide ja Kanada Koondate ühisel väljaandel ilmus neil päevil trükist ja saadetakse ettevalmistajatele kätte mälestusteks "Mehed Vabaduse puiestest." Oma sisult ja ka mahult on mainitud teos üks ainulaadsemaid eesti kultuuriloolise kirjanduse alalt, eriti aga Tallinna osas, mille haridusel ja selle arengu kohta, eriti aga möödunud sajandi kahel viimasel aastakümnel, nii vaeu on ilmunud. Tallinna Realkooli avati 1881 aastal ja sellest kujunes aastakümnete jooksul tähelepanudava kapaitsideiga poiste õppeasutus, milles on õppinud ja mille on lõpetanud paljud tuntud eesti ja saksa — ja ka muudest rahvustest — silmapaistunud mehed paljudel aladel. Selle kooli seinte vahel Tallinnas Vabaduse puiesteel on õppinud eesti rahva idool ja maadluse maailmaimeister Georg Lurich, saksa rahvussotsialismi peadeoloog Alfred Rosenberg, vabadussõjalaste rahvalühenduse juht Artur Sirk, esimese lennukimootori konstruktor ja ehitaja isaari-Venemaal Theodor Kalep, Tallinna Tehnikakooli rektor Ottomar Maddison, rida nimekaid arhitekte, loodus- ja maastikumaalaseid, sõud-

reid kindral Hugo Kauleriga eesotsas jt. Tallinna Realkool oli ka eesti kättsipallispordi hälliks, kus esmasemalt hakati harrastama "surumist-õstmist". Kooli direktoriteks on olnud järjekorras Peter Osse, Wilhelm Petersen (tuntud looduskaitselane), Nikolai Kann (haridusminister ja Eesti Skautide Peavanem) ning omariikluse viimastel aastatel Kari Koljo, kes eluühe praegu Ühendriikides.

480 lehekülje ulatuses ja 122 fotoga, neist enamus haruldused, antakse ülevalde kooli tegevusest, üritustest, õppejõududest ja kasvandikest sellel määral, kuidas hangitud andmed seda on lubanud — kõigi eksi- muste ja vigadege — kuid ka paljude ainulaadsete andmetega.

Teosest, mille hinnaks on 75 krooni, lastakse vabamüügiliselt 150 eksemplari Ühendriikides, Kanadas ja Rootsis. Rootsis on raamat müügil Eesti Kultuuri Koondate Eesti Majas Walling 32 ja Kirjastus Välis-Eestis, Tuliporgis, 174 (allmaaraudtee Hornstulli peatuse juures).

- Chicago Eesti Majas toimus kunstinike Armilda Kivilaane ja Harry Nurmeti ühisnäitus, neist esimene on sulpitor, teine maalija.
- Wilmingtonis USA-s Internatsionaal Chem. Industries Ltd. juures töötav mag. ins. Avo Koort saabus abikaasaga reisile Euroopasse.

TARMO SEPP

Musklianaluus näitab kätte sportlasele õige spordiala

Tuimendussüst — väike torge ja sinu sportlikud eeldused on avastatud mõne tunni vältel. Utopiaa või reaallteet? Professor Bengt Saltin GIH laboratooriumis väidab, et see on puha reaallteet. Musklikiudude lugemine mikroskobi all ütlevä ära, kui hästi või halvasti noor teatud spordialale sobib. Edasi — mislaadi treeningut noor sportlane peab harrastama, et tipptulemusi tulevikus saavutada.

Iga inimese muskolid koosnevad sündimisest peale punastest ja valgetest kiududest teatud proportsioonis. Muskli töövõime onoleb sellest, kui kiiresti musklikiud ennast kokku tõmbavad. Kiudude väledus onoleb omakorda sellest, kui hästi kiud õhu hapnikku kasutada suudavad. Mida rohkem on punaseid, aeglasid kiudusid, seda paremini suudab muskel pikemaajalist tööd sooritada. Mida rohkem on valgeid, kiireid kiudusid, seda paremini sobib muskel lühiajaliseks ja jõudumõduvaks tööks.

Bengt Saltin koos oma kaastöölisega on seda probleemistikkü ligi aastas aega uurinud. Et muskel koosneb valgetest ja punastest kiududest, on juba aastaid tuntud. Kui professor Saltin mõne aasta eest Kalifornias õppereisil käis, tutvus ta uudse musklikiudude jaotussüsteemiga. Kogu jõudes rakendata teooriaid ja viis uurimused praktilisemale pinnale. Ühele küsimusele tahtis ta vastust leida:

Kas oleks võimalik laboratooriumites abil sportlaste võimeid ennustada ja kaardistata nende eeldusi ühel või teisel spordialal? Oma uurimusi täiendata ta muskelanalüüsides juba etableeritud sportlastel ja elukutselisel treenijate kogemustega. Bengt Saltin koostas selle materjali põhjal skeemi, milline musklikiudude koosseis oleks vajalik teatud spordiharus, näiteks jooksus.

Sprinteril peab olema umbes 25 prots. punaseid kiudusid ja 75 prots. valgeid. Keskmajaajaksjal (näit. 800 meetrit) kellel vaja jaksu ka heaks spurdiuks, 52 prots. punaseid ja 48 prots. valgeid. Keskmajaajaksjal, kellel vaja palju vastupidavust (näit.

1500 meetrit), peaks musklikiudude proportsioonid olema 62 prots. punaseid ja 38 prots. valgeid, ning pikemaajaksjal nõrga spurdigä 75 prots. punaseid ja 25 prots. valgeid kiudusid.

Edasi on avastatud, et punaseid kiudusid saab vaid kestva töö jaoks treenida, mitte kiiruse saavutamiseks. Valgeid kiudusid saab selle vastu nii suurema vastupidavusele kui nobedusele treenida. Sportlane, kes maailmarekorditele sihib keskmäävõti pikemaajaksjooksus, peab järelikult kiudude suhtes koosnema umbes 50—50, või väikse ülekaaluga punaste kiudude poole.

Valged kiud nõuavad äga väga suurt treenimist, eriti vastupidavuse suhtes. Selge on, et tippsportlaste saavutustel ka teised faktorid kaasa mängivad. Bengt Saltin on oma skeemi vaid muskliüleehituse seisukohalt lähtunud.

Sellepärast on kiudude koosseis heaks näpunäiteks.

Hiljuti kaardistas professor Saltin pihmhappe mõju musklike töös. Pihmhappe teeb musklike kangeks pealepikaajalist raskemat tööd. Kui on äga tegeimist hästi vastupidavustreenitud valgete kiududega, siis on pihmhappe positiivne mõju punastele kiududele, mistõttu sportlase võime totaalset tõuseb. Praktiliselt tähendab see, et hästi treenitud jooksjal on suurem jaks, kui ta jooksu ajal lühemaajad spurte sooritab. Seega varisevad kõik senised teooriad, et just ühtlane kiirus on almuks moodus hea tulemuse saavutamiseks.

Perspektiivis annavad uurimused huvitavaid võimalusi. Võib-olla saaks edaspidi süstemaatiliselt kõiki tegevusportlasi seegasti analüüsida ja sellega neid juba noorelt spordialadele juhendada, kus nad eelduste kohaselt kõige paremini sobivad. Kiudude proportsiooni määramine, koos puhtfüsioloogiliste proovidega, võib edaspidi ka efektiivsemad treeningmeetodeid anda. Et tänapäeval häid sporditulemusi saavutada, peab sportlane juba väiga noorelt alustama efektiivse treeninguga.

Ka arstiteadusele üldiselt on need uurimused kasuks. Musklikiudude funktsioonide uurimine võib kaasa aidata mitmesuguste muskilihaguste ravimises ja selliste haiguste põhjuste avastamises.

Helkel on musklikiudude proove võimalik teha vaid GIH laboratooriumis, äga tehnikä on nii lihtne, et

seada võiks äga hõlpsä vajaduse korral teha. Reieist võetakse pärsast kohalikku tuimendust kanüüliga 16 mg musklikiud. Mikroskobi all on siis võimalik ära lugeda punaste ja valgete kiudude arvu. Koos andmetega kiudusid sportlane treenib ja mis tulemusi ta silani saavutanud omal ajal on võimalik kindlaks määrata, kui-võrd ta on sobiv teatud spordialale.

Professor Saltin harrastab ise maastikujooksu ja orienteerumist. Analüüsi põhjal on ta valinud väärspordiala. — Tä oleks sobinud sprinteriks. Bengt Saltin arvab, et praegused avastused sellel älal on vaid algus. On palju tööd, enne kui inimkeha kõik funktsioonid ja maksimaalne töövõime on kaardistatud.

Tuleviku sportlane saab olema eriteadlane omal älal, kes efektiivsed treeningmeetodeid ja arenevat arstiteadust elukutseliselt kasutab. Tänapäeva maailmarekordid sportlikul älal ei indikeeri veel mitte mida inimene maksimaalselt on võimeline saavutama.

Leinateateid

Tallinnas suri 9. novembril Ralf Kaunismäe, sünd. 14. novembril 1917 Tallinnas. Kadunu oli tuntud peksija kes vüistles iseseisvuse lõpp-aastatel ka internatsionaalina.

Ilusaim kink Eesti raamat Eesti Kultuuri Koondisest!

Fråga oss om en bra julklapp för hela familjen, Cylinda DM 12, diskmaskin från ASEA-SKANDIA. Rostfritt, omagnetiskt 18.8-stål. Höga om-dömen från Konsument-institutet!

Välkommen!

1.895:-

EESTLASTELE HINNAALANDUS TERETULEMAST!

normmalms radio & elvaruhus ab

Svandanmsplan 2, Hågersten. Tel. 45 13 50

ERN juubelikoosolekult. Vasakult August Koern, esimees Tõnis Kint, koosoleku juhatajad Villem Koern ja Gerhard Peet. (Foto: Lepper)

RAHVUSNÖUKOGU JUUBELIKOOSOLEK

Stockholmis toimus 26. novembril Eesti Rahvusnõukogu üldkogu aastakoosolek üle 60 liikme osavõtul. Organisatsioon tähistas ühtlasi oma 25-aastast tegevust, mispuhul esimees Tõnis Kint esines tagasivaatega. Eriüht hujekitasid Helsingist tagasi saabunud August Koerni ja Andres Küngi aruandvad sõnavõttud. Mis puutub majanduse, siis konstateeris laekur A. Kompus, et see on rahuldav — 70.942-kroonise bilansi juures oli iljalejääki 4.816 krooni. Koosolekut juhatasid Tõnis Kint, Gerhard Peet ja Villem Koern, protokolljaks oli Jaak Maandi.

Esimees Tõnis Kint, meenutades ERN-koostööd loomisest, puudutas seejärel ka Eesti Päevi Kanadas, äsja ommitlustööd kuniinga juurde ning välisvõitluse küsimusi kriitiliselt esitades USA ja Kanada keskkorralduste, kes olevat "liigselt sõltuvad State Departmenti seisukohtade poliitika", rõhutas, et "ERN Euroopas jätkab sellistest mõtustest täiesti sõltumatult ja iseseisvalt tegevust". Lõpuks tänas T. Kint bürood ja kaastöölisi kohanestruu ja enastohverdava töö eest.

ERN väliskomisjoni esimees Joh. Mikkelsen esitas ERN moodunud aastavälitegevuse aruande, mainides muu tegevuse kõrval eriti ka kokkuleiduleid Toronto ja julgestuskonverentsi eeltoide. Rahvusvahelise olukorra kohta ütles ta ms: Kõikjal räägitakse nüüd julgeoleku kindlustamisest, aga julgeoleku hädaohustavad ju ikkagi relvad. Genfis on pikki aastaid sadade koosolekutega asjatult püütud kokkuleppele jõuda relvade piiramises. Samal ajal maailm ei söovi sõda, sest kõik kogemused näitavad, et sõdadega ei saa ühtegi küsimust lahendada. Vietnami sõja kõik kogemused näitavad, et kerge on sõda alustada, aga väga raske lõpetada ni, et sellest mingit olulist kasu oleks. Julgestuskonverentsi partnerid on kõik valitselt kokku leppinud, et selle konverentsiga ei saa Euroopa piire muuta. See tähendaks ju kohe N. Liidu piiride muutmist ja tõlgendatakse seal poolt kui agressiooni N. Liidu vastu. Selle põhisäeikoha osas ei ole vahet, millised poliitilised ringkonnad USA-s või Saksamaal võivad oleks. Seega ei saa meie oodatav julgestuskonverentsist mingit muudatust Eesti riigide praeguses olukorras.

N. Liit ei ole, ju ka ise enam kõige võtavam. Ta on sattunud isolatsiooni ja võitleb suurte majanduslike raskustega. Tal pole ju leibagi ja Europeale ei saa üheski riik sõida. Vedades sisse üle 20 milj. tonni viina on ta oluliselt sõltuv USA, Kanadast ja reast teistest riikidest.

N. Liit tahab igati takistada Euroopa majanduslikku ja poliitilist koostööd. Aga suurem hädaohust toiseb talle Aasiast. Vaatamata, mis meie ka arvame Mao režiimist, lähed siin areng edasi suurte sammudega, eriti ka relvastuse osas.

Et ole siis ime, kui N. Liit soovib oma piire Euroopas kindlustada. On tõeoluline, et USA on väsinud maailmapoliitsetnikku mängumast ja vähendab oma jõude Euroopas ja ka Aasiast. Et tohi ka unustada, et Nixoni doktriini järgi on maailm jagatud kaude võimu-piirkonda ja siin meie kuulume N. Liidu mõjupiirkonda. Kaugemate eesmärkide kõrval tuleb meil oluliselt töötada ka praktilistes lähemate taotlustega, eriti inimvabaduste sfääri laiendamiseks praegu Balti aladel, reisipiiramist ja informatsioonivahendamise osas tõkete vähendamiseks. See on üks osa meie julgestuskonverentsi aktiivsust, kus meie taotlused võivad leida soodsat koiapinda.

Saatkonnarõnukil August Koern ja Andres Küng esitasid ülevaateid oma tegevusest ja tähelepanekutest Helsingis. A. Koern lisas sellele veel analüüsi ülevaate julgestuskonverentsi probleemide tagapõhjast. Ta rõhutas, et konverentsi ettevalmistusperioodil on N. Liit olnud kogu aeg offensiiivis, kuna Lääne on olnud äraootaval ja defensiivse hoiakuga. NATO 1970. a. deklaratsioon on rõhutanud, et iga Euroopa riigi territoorium peab olema tagatud ja iga Euroopa riigi on õigus kujundada oma saatust vabana välisest survest. Meil jääb küsida, kas Balti riike loetakse siin Euroopa riikideks? Järgmisel NATO Brüsseli deklaratsioonis dets. 1971 rõhutatatakse, et konverents peab "kroonkretselt kujul uurima Euroopa piinevuse põhjuseid." Sama ütles USA välisminister oma kõnes kümmeakond päeva hiljem.

Euroopa piinevuse põhjuseks aga ongi ju Balti riikide ja teiste Ida- ja Kesk-Euroopa rahvaste praegune vabaduse puudumine, mis jube rea rahutusi ja vastuhakkamisi väljaja kutsunud.

Sõlkes Lääneväbariigil viimased deklaratsioonid ei too ka erilist selgust; välisminister Scheel deklaratsioon 9. okt. 1970 liiduparlamendis, et sõltumatu lepingud ei muuda Saksamaa seisukohta Balti riikide annekteerimise kohta, Resolutsioon, mida Bonni parlament vastu võttis idalepini

gute radifitseerimise järgi 1972. a. sisaldab aga lause, et lepingud lähtuvad Euroopas praegu kehtivatest piiridest, kus ühepoolseid muudatusi ei saa teha. Meie saatus olneb esmajoones Vene-Saksamaa vahekorradest, siis Prantsusmaa, Inglismaa seisukohtadest, USA praegune seisukoht annektstiooni mitte tunnustamise osas vaevalt muudab tegelikult olukorda Euroopas meie suhtes. Kui meie tahame nendest ametlikest avaldustest oma kohta järeldusi teha, siis kõik oleneb sellest, kas meid tunnustatakse kui riiki ning kui Euroopa riiki.

ERN bürojuhataja Horm andis ülevaate ERN aktuaalsetest probleemidest üle veerandsaajandi künnisel. Ta vaates kuul kandvat põhimõtet ERN asutamisel ja järeldusi neist aastakümnete töös.

Et ERN kogu oma tegevuse kestel on võimud praktilise suure tööpiiriga ja palgalise personaliga töötada: ja seda võib ka edaspidi, see on tingitud vaid sellest, et ligi 30. a. tagasi tehti õiged otsused ja valiti õige taktilika.

A. Horm rõhutas ka, et ka koalitsioonipõhimõtte osas on vaitaale aktiivsus säilitatud. Koalitsioonipõhimõtte on ERN-ile annud häa demokraatlikku maine.

Ka välispoliitilise tegevuse juures on üheksa meile põhiprobleemiks olnud, kuidas vabaneda pagulastlike kompleksidest, mis teatavasti seisneb kalduvuses kõiki teisi, maailma suuri ja väikeiseid, pidevalt arvustada ja oma probleeme asetades maailma tulipunkti, sealjuures teisi pidevalt õpetades.

Sisepoliitilise arengu osas ei ole ERN taotlused ainult ühe välispoliitilise tegevuse maailmakeskuse loomisest senini annud tulemusi. Ei tohi aga arvata, et see küsimus erilist tähtsust omaks. Tänapäeva maailmapoliitilises olukorras tuleb normaalseks ja vast seegi otstarbekaks pidada, et eestlastel on üks välispoliitilise töö keskusi Euroopas Rootsis ja teine Kesknõukogu kujukul New Yorgis. Maailmekeskused on küll ilusad fassaadid väljapoole, aga tavaliiselt kohmakad ja ebafekttiivsed praktilistes küsimustes lahendamisel. Kõneleja kriitiseeris siin Kesknõukogu, et see ei töötanud ERN-iga koos julgestuskonverentsi aktiivide koordineerimisel.

Arvo Horm puudutas ka kodumaa suhtlemisprobleeme: Üheski teises sektoris ei avaldu nn. pagulase kompleksid nii tugevalt

Kui kaua eestlus püsib maapaos? Diskussiooniõhtu

Eestluse edasipüsimine ekstsistis, rahvusliku identseuse säilitamise tähtsamad tegurid: ajakirjandus, kirjandus ja muu eestikeelne kultuuriline tegevus, noortetöö ja noorte järelekasv kultuuripööl — kõik mainitud probleemid tulevad arutusele Kuluri Koondise poolt korraldataval diskussiooniõhtul 14.dets, kell 18 Eestis Majas Stockholmis.

Esitatud on küsimusi meie kultuuriladelt: ajakirjandus, kirjandus, eesti kool, noortetöö jm. Vastajaks on "Eesti Päevalehes" peatoimetaja, kirjastuste Eesti Kirjanike Kooperaatiivi ja EMP- Välis-Eesti esindajad, kirjanik, noor lugeja, keeleteadlane. Publikule on antud võimalus diskussiooni lõpul esitada omapoolseid küsimusi.

Kindlasti peaks kuuljaskond olema huvitatud neist meie eestlastele väga olulistest küsimustest, kuna eestikeelsete raamatute ostmine on tugevasti langenud ja kirjastajate kassad on tühjad. Ajalehtedele tekitab muret tootmise pidev kallinemine ja kartan on, et ajalehtede väljaandmine kord võib jõuda piirini, kus puuduvad võimalused nende ülalpidamiseks. Kirjastajad mainivad, et paljud eestlased saavad raamatuid tagasi pahanudades, et neid on tülitatud eestikeelse raamatu saamisega. Teatriteadustele külastajate arv näitab ebareeglipärasust ja koguni kahenemist, vaatamata sellele et meie teatrid on töötanud ennastohverdamalt uue repertuaari esitamisel, mis alati on seotud suurte kuludega.

Kuulu on jäänud see kaasmaalane eestlane, kes kord vabadusse pääsdes lubas ohverdada kroonlühtri eestlase altarile? Kaasmaalane, kes sageli praegu omab kauni kodu, villa, auto, suvila ja võimaluse käia välismaal puhkusreisidel? Kas ta on salanud ära oma rahvuse võõrsil? Milline rahvus saab olema neil lastel,

kelle vanemate rahvusliku hoiak ei ole küllalt järjekindel.

Miks ei huvita suurt osa noori eestlasi kirjandus, teater, kunst ja heilooming? Need ja paljud teised küsimused tulevad arutusele diskussiooniõhtu raamides, millest osa võtavad nii noored kui vanad — ühesõnaga kõik need, kes eestluse püsimest ekstsistis on huvitatud. Teretulemast!

Rändraamatu aktsioon JR 200 kaudu

Kanadas käiku läinud "rändraamatu" idee leiab kohaldamist ka Rootsis, kus "soomepoiste" JR-200 Sõprusühing on võtnud omale Arved Viirilaia Riistidele Hauda rootsikeelse tõlke ringlემისეს laskmise. Raamatuid on järele aga vaid piiratud arvul — ainult paar sadat. Need on varustatud lisalehtedega ees, kuhu märgitakse raamatu ringlēmase laskja nimi, kes selle ostis.

Leheküljel on ka kohti, kuhu saab kirjutada selle langenu nime, kelle mälestusele raamat ostja poolt pühendatakse. Ostja peab tellimisel teatama vastava nime ja kui võimalik ka langemise kohta. Nende rändraamatute, kes eriliselt soovi ei avalda, kirjutab JR 200 Sõprusühing üle nime oma langenule nimestul.

Aeg Viirilaia "Gravar utan kors" levitamiseks on soodus, kuna Nobeli laureaadil Soizenitsõni teoste ja filmi mõjul on ka selle sisu saanud uue aktuaalsuse. Rootsi keelse raamatuid hind on kr. 29,30, ingliskeelsele tööleke maksavad aga kr. 50. Ka võimeb on saadaval JR 200 Stockholm i. Kanadas on kolme kuuaga levitatud üle 1000 ingliskeelse rändraamatu.

Ka leedulane NL-saatkonda

N. Liidu saatkonda on ilmunud nüüd ka leedu rahvusest ametnik, kes kannab konsuli tiitlit ja tuleb Oslost, kus ta varem töötas vene saatkonnas juures.

Sellega on Stockholmis-saatkonnas nüüd kõik balti rahvused esindatud — eestlaste peal on kaks meest (Toom ja Napp), lätlaste peal üks (Liepa). Leedulani on Rootsis ainult mõni sada, kuid Leedust käib Rootsis "kultuurivahetajaid".

EESTI KULTUURI KOONDIS
POSTGIRO 57588

ja negatiivsel kui suhtlemisprobleemide juures kodumaa. ERN ja kogu rootsi eestlaskond on senini suutnud vältida nende kriise ja lõhenemist, mis näiteks juua korduvalt on tabanud Kanada eestlaskonda. ERN järgnevalt aastate tegevus peab näitama, et meie suudame realistliku ja õige sisu anda Toronto konverentsil vastu võetud teesile, et eestlased ookeeritud kodumaa ja vabas maailmas moodustavad lahutamatu terviku. See on oluline just nüüd, kus meie kodumaa näeme jälle tekitatud olevat uuesti organiseeritud vastupanuliikumise aktiivse ja organiseeritud võitlusvorme.

ERN Eesti Päevade komisjoni esimees ja Ülemoalmsete Eesti Päevade Rootsi Komitee abiesimees leidis, et esimees Leo Karupää oleks pidanud Toronto järgmistele Eesti Päevade korraldajal maad arutades kaitsma Rootsit, kui korraldajad. Ta leidis, et rootsi eestlaskond on arvuliselt suurim, on hästi organiseeritud suurimata ja hästi toetatavate büroodetega, millest teistes maades ei olekski tehti ja siin on eestlased näitunud kõiki demokraatlikke vabadusi, kuna ka välisvõitluse suurimad aktsioonid on teostanud siit. Ta tuletas meelde, et Iru Toronto rongkäigu olid lubatud vaid liipud ja üks loomung, siis selline piiramine ei ole Rootsis praegu võimalik. Rootsi on lähedal kodumaa ja teiste maa eestlastel on kahtlemata huvi kuulustada Euroopat.

Ka lokaalid küsimusi ei ole lahendamata, arvas A. Mark, tuletades meelde, et Rootsi eestlaskond on kultuurilisel alal olnud kogu aeg esirinnas.

Edasi puudutas kõneleja n. filmilugu, kahtlustamist kaebamist EDU poolt näidatud mustvalge filmi osas Kanada TV-le, kelle selle filmiga midagi ühist ei olevat. EDU-le taugata kasutamiseks antud filmi kriminaalses tembeldamine oli ülimalt põhjendamatu, ütles A. Mark.

Tegevuskava esitas penaalretir Heinrich Mark. Laekur A. Kompuse aruandest selgus veel, et kulutused välisaktsioonideks ja informatsiooniks on olnud KR. 37.489. Järgmise aasta eelarve kinnitati 73.000 krooni suuruses. Revisjonikomisjoni protokoll luges ette A. Kelle, kes rõhutas, et uuesti reamonteeritud ruumid ja tegevuse väljja arandamine loob kassa järgmisel aastal suuri väljajamneid.

Külalastage
EESTI MAJA
WALLING. 34-1

Hitleri kavad ja Vlassovi mõtted

Lätis kasvanud, ema poolt baltisaksa päritoluga Wehrmachti kapten Wlffred Strik-Strikfeldt avaldas raamatu kindral Vlassovi tegevuse üle Saksas pärast vangilangemist (1942 suvel) pealkirja all "Gegen Stalin und Hitler" (Stalini ja Hitleri vastu), mis 1970 ilmus v.Hase & Koehleri väljaandel Mainzis.

Autor mobiliseeriti 1941.a. Posenis ja saadeti vene keele tundjana marsal v.Bocki staapi. Varsti pärast sõjaväkke astumist ilmus muide keeld, mille põhjal tsariaegsed saksa päritoluga ohvitserid ei tohtinud saksa sõjaväes teenida ohvitseridena.

Selle korralduse alla käisid ka kõik tsariaegsed ohvitserid, kes olid vene kodusõjas teeninud ohvitseride kohal balti rahvaste vabadussõdades enamlaste vastu. Ohvitserid aga, kes hiljem olid astunud eesti või läti sõjaväeteenistusse ohvitseridena, võisid Wehrmachtsis teenida ohvitseridena.

Üks neist imelikudest sakslaste käskudest ja keeldudest 2. maailmasõjas, millest keegi ei stundnud aru saada, nende seas ka marsal v.Bock. Ta jättis autori oma staapi saksa kaptenina ja määras ted hiljem, päkaptenina ja määras teda hiljem, pärast Vlassovi vangilangemist sakslaste kätte väga hea vene keele ja tsariaegsete ootide tundjana viimase staapi propagandistina ja õieti hoolidajana ja abilisena läbikäimisel saksa sõjaväevõimudega.

Kindral Vlassovi ja autori vahel tekkis varsti hea usalduslik vahekorral, mis kestis pea sõja viimaste päevaden, mil autor ülevõid teisele kohale ja kui kõik arukamate sakslaste lootused idas aetud poliitika suuna muutmisele olid murdunud. See sõprus Vlassoviga andis võimaluse tutvuda punakindrali plaanidega ja lootustega, mis ühes Hitler-Rosenbergi kavadege idas moodustavadi teose sisu.

Ei sellest õiget pilti saada, mida sakslastel kavatsesid Venega pärast sõda peale hakata, korraldas marsal v.Bock kahele Rosenbergi idaminiisteciumi esindajale, kes külastasid rindet, lõunasõogi. Sakslaste plaan, nagu selgus, õigi ette, et Valgevenema ühendatakse Ida-Preisiga, Sisevenemaa Smolenski, võibolla ka Moskva linnani, ühes arvutud Ukraina ning Kaukaasia, okupeeritakse ja koloniseeritakse, elanikud muudetakse päristõulisteks, s.o. orjades, ja neile ei anta mingit haridust peale algelise lugemise ja kirjutamiskunsti ärapõppimist ning arvamist.

Baltimaadest ei olud juttu, neile oli nähtavasti mõni väike pehmem staatus ette nähtud. Peale selle aga pidi 40 miljonit venelast "kaduma" nälja abil. Üleüldiselt, mittetarvilikud jõud, pidi saadetama uute idapiiride taha, kuhu kavatsesid paigutada ka juudid ja teised "alaväärtuslikud elemendid" ("Untermenschen").

See oli paari sõnaga "vabastajate" kaval Marsal ei tahtunud seda uskuda ja ütles hiljem nelja silma all au-

Sisserännu "riigipäev"

Stockholmis toimus 2.-3. dets. n "sisserändurite riigipäev 1972" mille kokkukuksnjaks oli huviosa-liste riühm, mis end nimetab Sisse-rändurite Instituudi asutamise töö-grupp.

Algatajateks on rida soome, ungari ja mõnede teiste rahvaste isikud. Kogu aktsioon on eravõimuline ja ametiasutusel on lubanud üritusele saata vaid oma vaatelejad. Kokkutuleku päevakorras olid sisserändurite poliitiliste õiguste, hariduse, sotsiaalsed, tööturu ja kultuuriküsimused. ERN ja E. Komitee vaatelejad võtsid osa kokkutulekust.

• New Yorgis ühe linnul teenus-luses olev Kristi Kütt külastab Euroopas Inglismaad ja Soomet.

torile, kes oma ema, sündinud v.Bocki, kaudu oli marsali sugulane: "See on ju võimatu. Nisugust plaani võisid välja mõelda ainult hullumeelsed".

Selle hullumeelsuse tõttu võitis ka Stalin, kes tema oma, sakslaste kätte vangilangenuid poja arusaamise järgi, peamiselt kartis rahvuslikku liikumist Venes eneses ja mõnesuguse vene bolshevismivastase valitsuse püstitamist.

Muide veel paar sõna sakslaste plaanidest. Ühel ilusal päeval ilmus v.Bocki staapi noorevõitu natipartei liige ja päris ühelil juhtivali ohvitseril, missugust kohta tuleks celistada: Tallinna linnapea või Harkovi ülelinnapea kohta? Mees ei rääkinud sõnagi eesti või vene keelt, vene ajaloolast ta oli olnud aimugi ja Smolenski ta tuli selleks, et "2-3 päeva jooksul" tutvuda vastavate probleemidega.

Ta otsustas pärast jutuajamist siiski jääda Venesse, kuna ta Tallinnas oleks "parimal juhul" võinud saada linnapeaks, Harkovis aga ülelinnapeaks ja seega kõrgemale kohale. Noorhäära nime autor kahjuks ei nimeta. Nii tehti vene poliitikat!

Vlassovi grupi meeste esimeseks ja peamiseks ülesandeks oli õppida õieti imber käima venelastega, neile selgeks teha küünes valitsevat õtu ja olukorda ja selgitada bolshhevistliku propaganda valesid. Sel ajal vabastati Vlassov ka ametlikult sõjavangist staatuses ja viidi üle Dabendorfi, kus asus venelaste ümberkoostamise ja ettevalmistamise kool võitluseks enamlaste rezhiliini vastu.

Olgu koke tähendas, et Vlassov algustse peale tähendas, et tema ei võitle Saksamaa või Suur-Saksa eest, vaid koos sakslastega Stalini valitsemiskorra kukutamiseks ja uue demokraatliku korra sisseseadmiseks Venemaa aladel. Ta ei seisnud seajures "Suure ja Jagamatu Venemaal" pühialustel, vaid oli nõus Vene all elavatele mittevene rahvastele andma lihtlaku vabaduse enesemäärän-nise põhimõtte alustel.

Muide tekkis siis ka mõtlejate rahvusotsialistide ridades ühise Euroopa loomise põhimõtte, mille poolt — vähemalt oma kõnedes — oli alul isegi Hitler. Ta ütles ühes 7. märtsil 1938 peetud kõnes: "Euroopa rahvad moodustavad niikuinii ühe pere. Ei ole tark arvata, et oleks võimalik niisuguses kitsas ruumis, nagu seda moodustab Euroopa, kauemaks ajaks luua rahvaste ühenduse, milles valit-ses ühine õiguslik kord ja väärtus-tamine, kui ei teostata tõsist ühendamist".

Vlassov oli täpselt samal arvamusel. Ta seletas aga, et sakslastel ol- vait niisuguse programmi teostami- sest sama kaugel kui Stalin. "Nii kaua, kui kõneleb Suur-Saksamaast, et tunnusta poolekatte, tshehhide, baltlaste ja teiste rahvaste suverään-sust, peame meie, venelased, jääma Suur-Venemaa põhimõtte juurde.

Või asuma teisel seisukohal, et on olemas kaks suurt riikide blokki Euroopas — Suur-Saksa ja Suur-Vene. Kui Saksamaa tahab Euroopa rahvas-te ühist blokki juhtida, peab ta oma senist programmi põhjalikult muut-ma". Nii mõtlesid kõik Vlassovi üm- ber koondunud vene kindralid. Muidugi oli 1. maailmasõja venelaste-põgenike seas ka teistsuguseid arvamu-si, kuid nad polnud tähtsaid 2. maail-masõja päevil.

Vlassov reisis saksa kindralite kait-se all palju ringi sakslaste poolt oku- peeritud endistel N. Liidu maa-ala-del, igalpool võeti teda venelaste poolt suure vaimustusega vastu.

Tema täielikudeks vastasteks muutusid saksa juhtivad parteilegala-sed Hitler-Himmleriga seotsas, arva-ta võib, et see sündis Bormanni mõju all, kes nagu me tänapäev tea-me, seisis Stalini teenistuses. Tehi küüksuseid plaane, nati üks luba-dus teise järele, kunagi aga ei teata-tud Vlassovile, mis siis kord Venes enesest saab. Seda näitas Stalin.

OSKAR ANGELUS

Sõja alguses võtsid venelased sakslasi vastu kui terrorist vabastajaid. Ned ei teanud, et Hitleri natsidol oli nende orjastamisprogramm valmis, mille kohta marsal von Bock ütles: "Nisugust plaani võisid välja mõelda vaid hullumeelsed".

Arvustus "Estonia-balletile"

Rootsi arvustus "Estonia-balleti" külastuse puhul oli kiitve eestisolistidele, vähem oldi rahul koreograafia ja lavastusega, kusjuures siinomainkorda arvustajate meeldid lahkuksid.

Svenska Dagbladet pealkirjastab Margareta Sjögreni arvustuse: "Lühike külastus" ja selles kirjutatakse:

Estonia-ballet, Eesti veel mitte poolsojandivanune natsionaalballet, milline pühapäeval alustas Lühikest külastuseisi esimesisega Harko-lenis, töötab traditsioonilises klassikalis-es vaimus, kuid silmatorkavali paljude vabade joontega: paistab nagu oleks selte koreograafidel olnud mõt-teis midagi, mis sarnaneb Birgit Cull-bergile.

See "Carmen", mis esitatakse Enn Suve koreograafias et oma küll Cull-bergi psühholoogilist käsitlust sek-suaalsete elementidega. Siin asetatak-se peatõrki dramaatilisele või melo-draamaatilisele, millest libreto valide-mütlult ääreni puhtiseb. Stiiliseerim- on tugevasti läbi viidud. Elamus kujuneb sel viisil peaaeguilkuit as-teeliliseks ja mis ka mitte.

Estonia-ballet on annud sellele balletile uhke rollikandjastiku, kus Tiit Randviir on rõhutatult kesken-datud pealkujus. Kolm meest, kes moodustavad tema saatuse, kujunevad enamikus pigem dekoratiivseteks stafazhifiguurideks, varjutoalisteks komponendideks komplitseeritud kir-gedes kui ühevõrdseteks kaasamäng-ijaks.

Huvitav on kogeda ka komponisti Rodion Shedrini isikupärast Bizet muusika ügendust, transkriptsioon mille kohta võib ütelda, et see võib seista iseseisvalt meistri originaali kõrval.

Programmi teine peanumber, Barto-ki "Võlumandariin" Mai Murdmaa lavastuses, läheneb suurtes jontes nendele, tõigitustele, millega meid siin Skandinaavias viimastel aastatel on üle üjutatud. Seda usna kahlast röövlilugu sellest, kuidas armastus või ihaldus tänavatüdruku-ahvatlus-sõoda vastu ikka ja jälle nurja ajab tema kupeldajate nõrvakavad völu-mandariini vastu, tantsib Estonia-ballett sama stiiliseeriva tõrjuvusega nagu "Carmeni" puhulgi, mis siin si-saldab kergendust. Oleme näinud libre-to mõrvaliste detailide ületoonita-misi, mis on olnud väljakannatava piiril.

Tiitelrollis esindab Tiit Härm efektiivselt taltsutatud fuuriat. Tema vastaspoolt, tänavatüdruku kujundas esietendus väljendusriikas Juta Le-histe freneesiaga, mis meenutab prantslast Zizi Jeanmairet, Pariislas-te "ürg-Carmenit".

Võib ainult kahetsust avaldada, et kaks nii haaravat lavateost said nii hädalise avatakti kui Mai Murdmaa oma kompositsiooni "Luigelennuga", n.n. poeetilise fantaasiaga, mis mõjus rohkem paroodina, ent muidugi oli

mõeldud surmtoiselt moodsa uus-klassitsistliku balletilõimisina — zhanr, mis nõuab kõrgemat profesio-naalsust ja teadlikku traditsioonist vebustumist.

Dagens Nyheter pealkirjastab "Estonia-balleti: tantsijad paremad kui koreograafia" ja kirjutab:

Estonia-ballet Tallinnast on esil-meest korda Rootsi turneel ja tantsis pühapäeva õhtul Dramatenis. Suur-tes jontes sarnaneb sel paljudele teistele tantsuansamblikele N. Liidust ja vaevalt on selle meingeid rahvus-likke eripärsid. Mida võib ütelda, et see on midagi erilist just Estonia-balletile, on see, et ta annab ruumi isikupärale ja et tal on artistid, kes on huvitatavad ka siis, kui nad tantsi-vad koreograafia järele, mis ei ole esmaklassiline.

Bartoki "Võlumandariinile" on teiste poolt antud tunduvalt paremat ko-reograafilist rüüd kui sellele, kuid siiski tahaksin ütelda, et Tiit Härmi mandariin kuulub tõeliselt meelde-jäävate hulka. Ka tänavatüdruk, leeda tantsis Juta Lehistele, kujunes millegiks rohkemaks, kui seda ba-naalne koreograafia õieti lubas.

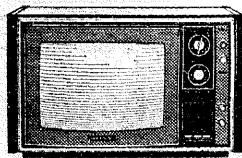
"Carmenist" tegi neljakümne date aastate lõpul balleti Roland Petit ja

seada versiooni on raske ütelda. Tu-leb meelde kogu aeg kui hea see bal-let oli, kui Petit selle lavastas palju aastaid tagasi Stora teatris Göteborgis. Eesti versioon lähtub vene heli-loorja Stshedrini poolt Alberto Alon-so etendusese tehtud Bizet-seadest, mida on tantsitud Kuubas ja Mosk-vas. Eesti lavastuses on elva esimee pool, mis aga lõpupeole vaibub ja ku-juneb kordamiseks. Meil oli aga võim-alus silmi puhata lasta tempera-mentsele ja meelelisele Carmeril. Tiit Randviir on kolmas silmapaistev isik-us ansambli ja tubli tantsijatar.

Täielikult eesti päritoluga oli bal-lett "Luigelend" Veljo Tormise muu-sikale ja Mai Murdmaa koreograafia-le. See ei olnud, nagu karti oli, mingi varianet "Luikede järvest", vaid ballett, mis tahab seada inimes-te ebakõla ja tülitsused kontrasti lin-dude harmoonilise lennuga üle taeva-lotuse. Sellest poeetilistest mõttest ei ole aga saanud mingit silmapaistvat balletti.

Ettekannet ilmestas närvilisus, sest just enne eesriide tõusmist tuli üks mees kolmandale rüdule ja pa-lus vene võimused lasta tema perekond vabaks, heites lendtehti, mis täitsid kogu salongi.

Nyhets! Sony Trinitron portabel färg-TV.

Nya Sony 13", väger bara 14 kg. Överlägsna ljuresurser — skarp bild t.o.m. i solsen! Detta tack vare TRINITRON — ett helt nytt färg-TV-system som upptar nitis av Sony. Kom in och hämta faktabroschyren om Sony TV!

2.395.-

normmalms radio & elvaruhus ab

Svandammsplan 2, Hågersten. Tel. 45 13 50

Estlastele hinnalandum Teretulemast!

EESTI KULTUURI KOONDIS POSTGIRO 57588

Kohaliku elu

NORRKÖPING

Kooli jõulupidu
Norrköpingi Eesti Täienduskooli jõulupidu toimub pühapäeval, 17. det. Hemgårdenis. Kogunemine 15.30, kava algab kl. 16. Kinkepakid lastele väljastatakse kooli 3.30 teillada A. Liivilt tel. 011/1191 hiljemalt neljapä. 14. det. Kõik teretulemast!

STOCKHOLM

Vaidlusõhtu
EKK korraldusel toimub neljapäeval 14. det. kl. 18 Eesti Majas vaidlusõhtu teemal "kui kaua püsib eestluse oksidid". Vaidlusõhtu juhendajaks on Alur Reinans ja vastajate loeas esinevad Virge Hiint, Leo Karu, Hoiu Mäelo, Arvo Mägi, Rrichard Norvell, Ean Nõu, Aarand Roos, Jaan Seim, Pääsemä 5., õppivale noorsoole 3-4 müügil kohapeal.

STOCKHOLM

Koosviibimine pensionäridele
Jõulukoosviibimine toimub laupäeval 16. det. Eesti nelipühikiri kuumes, Brävallgatan 11, St. Errikaplani T-jaama lähedal. Algus kl. 14. Kavas lauluettekandeid, värvifilm, kohvilaud. Kõik pensionärid koos perekonnaliikmetega on teretulnud.

UPPSALA

Jõululaat
Uppsala eesti skautlike noorte traditsiooniline jõululaat toimub sel aastal pühapäeval, 10. det. kl. 14 Eesti Kodus, Geijersgatan 12. See lõunasoõlit, kohvilaud, loteriid jne. Kõik teretulemast.

Kirjastus KULTUURI raamatute odavmüük

Jaan Tonissoni mälestusalbum kr. 15.—, Vääratuslik kirkerammat, sisaldab ka rohkesti seniavaldamata fotosid.
K. R. Pusta "Saadiku päevik" kr. 14.50. Tähelepanuvääriv mälestusteos Eesti diplomaatia minevikust.

Leho Lumiste "Atlanti aknal" kr. 10.—, Huvitav reisiraamat tänapäeva Lääne-Euroopa ja Vahe-mere maades.

Hamilkar Mengel "Suurim armastus" II ja III, kr. 7.—.

Veli Kudres "Junna" kr. 6.50. Saksamaal surnud näitleja ja kirjaniku parimad romaanid.

Ella Ilbak "Kumisev kannel" kr. 10.—.

A. H. Tammsaare "Tõde ja õigus" II, IV ja V, kr. 8.—.

Hariliku hinnaga veel müügil: Tuudur Tammi "Need teod süüdistavad" II, kr. 23.50. Dokumentaal-teos meie kannatusajast vene I okupatsiooni ajal.

William Tomingas "Mälestused" kr. 32.—, Kõitvalt ja elavalt kirjutatud raamat sisaldab palju uut ajaloolist materjali meie iseseisvuse koidikust peale. Suures formaadis ja luksusköites.

Kõik raamatud on köites. Hindadele lisada postikulu vastavalt raamatule.

Tellimised saata aadressilt: Kirjastus Kultuur, Box 133, 191 21 Sollentuna.

A-Lattik 60-aastane

Õigusteadlane ja kindlustustege-lane Aldo Lattik sündis Viljandi kirikukumbris ja astub 13. detsembril 1972 uude aasiakümnesse Montrea-lis.

Lõpetanud Viljandimaa poeglaste gümnaasiumi aastal 1930 ja E. Vaba-riigi Tartu ülikooli 1935 ning kaitse-vaes aega teenides 1931/32 lõpetas Sõ-jakooli aspirantide kursused lipniku-na.

Üliõpilasena oli Eesti Korporatsioo-nide malekonnas kompnai peali-kuks ning igal aastal võitis osa riikli-kult korraldatud kõnelendudest E. V. aastapäeva aktuse kõnelejana. Sa-muti oli ta innukalt tegev üliõpilaste toetusnädalate puhul korraldatud teatrises ja ka kaitseliidu teatrises.

Peale ülikooli lõpetamist töötas K/5 Eesti Lloydis kolm esimest aastat inspektorina ja kaks viimast aastat peainspektorina.

Eesti okupeerimisel Nõukogude Liidu poolt vallandati A. L. oma teeni-stuskohalt ning ta leidis tööd koori liikmena Tartu "Vanemuise" teatrises, kus lõpuks sai solisti osa ooper "Dee-monis", milline aga jäi lavastamata, kuna algas sõda.

Raskekujuliselt oli ta haige 1941-46. Kaks esimest aastat oli ravimisel Eestis mitmes haiglas ja sanatooriumis ning kolm viimast aastat Rootsi haiglates ja sanatooriumides.

Eestis anti temale kaks korda ju-malaarunu kui surijale ja Rootsis oli ta kümme korda surijate toas, mis puhul kutsuti ka tema abikaasa haiglasse.

Allakirjutatu külastas sageli oma coeterit ja sõpra Rootsi haiglates. Va-hetades mõtteid oleviku probleemest ja tuleviku võimalikest perspektiiv-vest mõtlesime kõigile möödunud ka aastale 1930, mil ühinesime korp. Viro-nia vendusega. Meile meenusid si-surrikad ja ilusad üliõpilasaastad.

Aldo Lattiku elutahtejõud oli aga imeilusväärne. Teda kandis usk ja lootus elu suunas.

Viimaks avastati, et ta polegi tbe-rihaige, kellena teda juba aastaid ravit-ud, vaid tegemist on kopsu kasvaja-ga. Peale üllaskest operatsiooni vii-bis haiglas veel kaks kuud ja sai ta-gasi elujõu ning oli kosumisel veel paar kuud ka puhkekodus, lahkudes siis terve mehana haiglast.

Aldo Lattik ühes oma kirjas alla-kirjutatule muuhulgus märgib: "Ka mina olen eluase Suurt Jumalat uskunud. Tema tõmbas miad minu korda surmast välja".

Rootsis töötas A. L. 1946-49 pangaa-metnikuna ning andis oma panuse meie rahva õigusvõitlusele Eesti Rahvusfondi esinduskogu-eesiudiumi-ja juhatusel liikmena. Aastal 1949 siir-dus kogu perega Kanadasse, kus 10-

Aldo Lattik

petas kindlustusinstituudi ja töötab edukalt kindlustusalal. Kanadas võ-tab ta aktiivset osa eesti seltskondli-kust elust ja Eesti vabaduse heaks tehtavast tööst. Nii on ta olnud 20 aastat Rahvusliku Välisvõitluse Nõu-kogu liige ja mitmel aastal abiesi-mees, Eesti Liidu esimees, Montreali Eesti Seltsi esimees kolmel aastal ja abiesimees neli aastat. Tegev laulu-mehena Montrali Eesti meeskooris ja segakooris ning on olnud ka viimase esimeheks. Ka asukohamaa poliitili-sest elust võib ta osa Kanada kon-servatiivse partei liikmena ning oli partei ametlik kandidaat 1957 keskva-litsuse valimistel Montrealis.

Aldo Lattik on alati meeldivalt sõb-ralik ja abivalmis, külalislahke ja suure huumorimelega inimene. Kaks tütarit ja poeg on õnnelikes abieludes ning mitmekordne vanaisa Aldo Lattik jutustab oma lastelastele ka Karua metsade muinasjutte sa-muti nagu neid jutustas tema kadu-nud isa, praost Jaan Lattik oma kas-tele ja nende lastele.

Sõbrad ja aatekaaslased korp. Viro-nias õnnitlevad jubilarit.

VOIDEMAR PALM

Demonstratsioon laupäeval inim-õiguste kaitseks

Poliitiliste põgenike päeval — pü-hapäeval 10. det. kell 13.00 toimub Stockholmis Sergeli turul demon-stratsioon ja protestikoosolek in-iimõiguste rikkumiste vastu N. Liid-us, eriti Vene vanglates ja kari-stiislaagrites asuvate tuhandete poliitiliste põgenike abistamiseks.

Demonstratsioon on korraldatud Slaavi Misjoni ja eksilorganisationsio-nide poolt. Kõnelevad riigipäevallige Per Ahlmark (fp), Olof Johanson (c), Georg Danell (m) ja Solidaritets-kommittén för Sovjets Samvetsfång-ar esindaja Anneli Koppel.

Korraldajad on lootust avaldanud, et ka eestlased arvuakalt protestikoo-solekust osa võtavad.

Ürituste kalender

Eelmisest ürituste kalendrist on ladumisel eksikombel välja jää-nud järgmised üritused:

Laupäeval, 13. jaanuaril Stockholmis Eesti Teatri uueaasta-pidu Eesti Majas.

Laupäeval, 3. märtsil Eesti Kultuuri Koondise Teatriloimukonna korral-dusel kirjanduslik kohus.

Springfieldis Illinois osariigis te-gutsevad chitusetevõitajana vennad Ahto ja Taavo Saviste. Firma asu-tajaks oli nende isa Oskar Saviste ja see on kasvanud kohanealseks suuretevitöök.

Leinateateid

Willminaticus,Cobneticuti osarii-gis, suri 14. novembril Oskar Luik, sünd. 8. jaanuaril 1891 Laates, Valga-maal.

Viljandis suri 29 oktoobril August Epro, sünd. 18. jaanuaril 1885 Viljan-dis.

Armast sõpra

Jaan Kuusk'e

mälestavad leinas

EUGEN JUSTSUK
perekonnaga

VIKTOR KAARIK
perekonnaga

HARRY KADAR
perekonnaga

HARRY SAARE
pojaga

KARL SALLO

Armast ema, vanaema ja vana-vanaema

Anna Tammar'it

* 22.01. 1878
† 1.12. 1972

mälestavad sügavas leinas

POEG PEREKONNAGA
Rootsis

TUTAR PEREKONNAGA
Ameerikas

TUTAR PEREKONNAGA
Eestis

Puhka rahus kallid ema!

Armast poega

Jaan Pärnama'd

mälestab vaikes leinas tema
9-ndal surma-aastapäeval
9. detsembril

EMA

Kustus päikesesära
Poja silmadest,
Jumal viis ta ära
Valu ilmadest.

Armast abikaasat ja isa

Karl Levoli

mälestavad tema esimesel surma-aastapäeval, 8. detsembril

HELGA ja LAFSED

Unus vaikselt minu armas ema, meie vanaema ja kallid sugulane

Anna Kaldma

* 13.2. 1890 Grodnos
† 4.12. 1972 Norrköpingis

Mälestavad sügavas leinas

ALEKSANDER, SAIMA
VIKTOR ja MARJE

Sugulased:
JUHAN, LYDIA ja HARRY

Sest armsad, ärge leinake
Ma olen jõudnud rahule.

Matusetalitus toimub esmaspäe-val, 11. det. kl. 14 Matteuse kiriku kabelis.

Head onu

K.s. kapten

Juhan Kaev'ü

* 29.11. 1876
† 28.11. 1972

mälestavad kurbuses

MARTA WILMANN
abikaasaga

AINO TURSK
perekonnaga

JUHAN ONU

Nüüd rahuranda jõudnud laev, on lõpnud Sinu valu, vaev. Olgu kerge Sulle Hiiumaa muld!

On lahkunud igavikku minu ainuke õde, meie armas tädi

Maria Sinka

* 22.03. 1892
† 13.11. 1972

Jäädavas leinas

VEND ABIKAASAGA
VENNALAPSED
PEREKONNADDEGA
Rootsis

VEND PEREKONNAGA
SUGULASED
PEREKONNADDEGA
Kodumaal

HÕIMLASED USA-
ja SÕBRAD

EESTI SEINAKAART

Ilmus trükiti 6-värviline Eesti seinakaart suuruses 100 x 140 sm. Kaardi väljasaatmine algab 10. detsembril paiku neile eeltellijatele, kelleleel eeltellimisraha laekunud. Eeltellijaid, kes soovivad kaarti omada eeltellimise hinnaga kr. 50.— ofsetpaberil, kr. 75.— riidele kleebitult, kr. 90.— riidel ja keppidega, palutakse vastav summa maksta hiljemalt 15. detsembriks k. a. Rootsi-Eesti Õpperaamtufondi (Svensk-Estniska Läroboksfonden) postgiro arvele nr. 19 34 55-3.

Müün kvaliteetset

pärnaõie mett

Tel. 0755/639 27

Soovin kontakti vanemale isikutega

Kihelkonna

alevist või selle ümbrusest Saaremaal. Tel. 0520/417 92

Leinateateid

Tallinnas suri 23. sept. Anna Herodes, sünd. 2. jaan. 1887 Eestis.
Sydney's suri 9. okt. Juhana Ernits, sünd. 7. mail 1892 Pajakul.

Armaat

Herman Kastanje't

* 22.06.1884
† 4.12.1972

mälestavad vaikes leinas

MARTA

ÕJE ja GERHARD LINDA, AARNE

Jää jumalaga kodu, mu rõõmu — suurema.

Su värvat ei ial niid eram ava ma, Sest uue kodu värvat on lahti minule.

Matusetalitus toimub laupäeval, 16. detsembril kell 13 S:t Stegfridi kabelis Kvibergi kalmistul Göteborgis.

Armaat sõpra

Herman Kastanje't

mälestavad leinas

ELMAR LEPPIK
HELEN MEIUSI
HUGO PÖTEL
perekonnaga
MALDEN LUND
perekonnaga
ERIC VAHI
abikaasaga
ARTHUR KURVITS

Puhka rahus vööramaa mullas!

August Paju

* 26.11.1910 Saaremaal
† 23.11.1972 Stockholmis

Mälestavad leinas

ABIKAASA
TÜTAR PEREKONNAGA
VEND JAAN
VENNAPOJAD
perekondadega Kanadas

Festival

Algus lk. 1

Tööde vastuvõtmisel oli jälgitud põhimõtet, et igalet esinejatekoostiselt vastu võtta vähemasti üks töö. Kunstinäitusel oli eriti arvuvalt töid soomlasilt, edasi poolakailt, ungarlasilt, kreeklasilt, hispaanlasilt, rumeenlasilt, sakslasilt, venelasilt, hollandlasilt, itaallasilt, tšehhike, jugoslaavlasi, indulasi, kuubalasi — kokku esinejaid 14 rahvusest. Eestlasi ei esinud näitusel.

Ja kui siia lisada rahvuseid, kes kunstinäitusest osa ei võtnud, kuid kaasa tegid muusika, laulu ja rahvatantsu ettekannetega (eestlased, islandlased, serblased, makedoonlased, portugallased, mustlased ja mõned ülemereandjad rahvuse liikmed) — saame kokku 25 rahvust, kes ühes või teises ürituses oma panuse andsid.

Pidustused algasid teisipäeval, 28. novembril revüülendajate ettekanne "Paabeli torn" Sisserändajate teatri esituses, pakitudes originaal keeles kavalikaadi viieteistkümnelt rahvuse lauludest, tantsudest, muusikast ja luulest. Kavalette aluseks võttes ei leidu 22 tegelase hulgas ühki eestipärase nimega kaastegijati. Kultuurfestivali -72 pidustused juhatas sisse peaminister Olof Palme päevakohane sõnavõtt.

Järgmisel päeval, kesknädalal, 29. novembril toimus kireva kavaga õhtu, mille sisustamisest võtsid osa ka eestlased. Kogu kava koosnes kahest osast, kusjuures eestlaste tähta jäi pärast vaheajaga terves ulatuses kava teine pool.

Kava esimese poole ettekanDED algasid soomlase Suonviiri Viiho kand- laladega. Aratas tähelepanu, et hea rutiniiga esitatud neljast palast

Estonia

Algus lk. 1

sümboliseelt puudutas ka trupi liikmeid, kelle väljajääd individuaalselt on kahtlemata tohtu raske ja keda nüüd trupina saamas olid kaks poliitilist valvurit.

Muide aratas imestust ka see, et balletit paigutati ehanugavasse välkhotelli, samal ajal kui poliitilise iseloomuga reisieliskonnad on varem elanud moodsates mugavates hotellides.

Pressikonverents, kus viibisid ka vene saatkonna esindajad, toimus Dramateni ruumides, kus soliste tutvustati ajakirjanikele. Estonia-ballett esines osmaspäeval teistkordselt Stockholmis — ka seekord hea publikumunega. Esinemisreis viis edasi Uppsalasse ja lõppes Söderäljes, kus nagu Stockholmiski oli kaks etendust.

Mida kirjutasid Estonia balleti prenjääri puhul Stockholmis suurlehed? Svenska Dagbladet ja Dagens Nyheteri arvustused on ära toodud teisel.

olid ainult kaks soome oma helioo- mungust. Ungarlane Ernö Talas esitas a cappella (s.t. instrumentaalsaa- teta) mõned Bartoki ja Kodaly un- gari rahvaviisidele seotud laulud pub- likult kaasahaarava ilmekusega — seda ettekannet võis nautida. Edasi oli kavas Esa Suomineni deklamati- sioone soome keeles ning Lars F. Ny- bergi ja Kerttu Koskela lauluettekaneid soome rahvaviisidel nii duetis kui ka sooloesituses. Nende esitusa- laad oli perekondliku kokkulemise stiili. Nii luulealusaja kui ka lauljad kuulusid Hallstahammari Soome Ühingu perre. Francesco W. Kovacs esitas nüüd ungari rahvalaule. Kava esimene pool lõpetas rea soome rahva- tantsudega, mida Stockholm isooma Ühingu rahvatantsurühm Walter Bergmani juhatusel ette kandis akor- diooni saatel.

Kava teise poole ettekanDED avas Raimund Raidve esinemine Mari Saare, Rudolf Tobiase ja Cyrillus Kreeki lauludega läbituntud ette- kanDES. Stockholmis Eesti Naiskoor (röömstavalt kogub lavale laul- jaid juba ligi nelikümmend!) Hil- ma Nerep-Mossini juhatusel laulis hea hooa Riho Piitsi "Pill oli hel- le", Valdeko Loigu "Sirjelinnu" ja Eduard Tubina "Vanapiiga laul- dest" ühe pala. Alfred Pisuke mängis Eduard Tubina populaar- seid tantsu rahvaviisidel — "Vana valsis", "Kanneldaja" ja "Sikusarve lood". Selle järgi esitas Lehti Aug kolm laulu Lembit Avessonilt. Lauljaid ja viiulisolisti saatis kvaa- rii Hilma Nerep-Mossin. Eestlaste esinemine lõpetas rahvatantsurüh- ma "Kassari" lavale tulemisega, kes Udo Tohver'i juhatusel röömus- tas publikult rea rahvatantsudega. Nagu tavaliselt, tegid siin kaasa instrumentaal- ja laulisolistid.

Eestlaste esinemine sai väga hea vastuvõtu osaliseks. Seda iseloomus- tas üldiselt kutseline kultuur ja nõudlikkus esitatud palade kunstil-isel läbitöötamisel. Eestlased publiku hulgas võisid rahuldustundega eten- dusest lahkuda. "Kassari" rahvatant- surühm oli sel õhtul muide ainus esi- neja, kes publiku tungivate aplausi- de peale pidi esinema lisapalaga, mil- leks valiti hoogne "Tuljak".

Järgnevatel päevadel toimus kuus mitmesuguse kavaga esinemist, muu hulgas esitasid Eskilistuna Rahvusva- helise Klubi amatöörtalendid revü- programmi, mis sisaldas muusikat laule ja tantsu mitmelt maalilt. Viie- teistkümmet esineja hulgas võis kava- lehel leiduvate nimede järgi olla ka kaks eestlast (Linda Oinas ja Anna Suurna), enamuse esinejaid on soom- lased. Neilt ka orkester.

Sisserändajate kultuurivõidustes on eriti rahvusliku muusika, laulu ja rahvatantsu ajal mõndagi, mis võib mitmekesistada ja rikastada rootsi ühiskonda.

Ed. R.

"Esto 72" filmi edu Lõuna-Rootsis, Taanis

Kutvahoitusel avanes kaasmalastel Lõuna-Rootsis ja Taanis võimatus näha Üleilmsete Eesti Päevade värvi- filmi "Esto 72", mis oma imposant- se rahvusliku sisuga jättis vaatajaisse kestva mulje. Stockholmist oli kohalesõitnud kahe aparandiga "Lend Läänest" aktsiooni Rootsi esitas- te juht Richard Norvell, kes filmide demonstreerimisel andis täienda- vaid selgitusi. Ta kiljastas eestlaste koskusi Lundis, Malmös, Kopenhaageni ja Helsingborgis.

Oma selguskõne algul märkis R. Norvell, et on tegemist ehtsa värvi- filmiga, mis filmitud Kanada TV ope- raatorite poolt Üleilmsetel Eesti Päe- vadel Torontos aga mitte must-valge piraatfilmiga. Kanada TV operaator- id olid Eesti Päevadest soovorra im- poneeritud, et nad varem kavatses- — ühe päevase filmimise asemel olid väljas kogu nädala ja väntasid filmi. Kogu nende produktioonist tehti hil- jem lõikeid ja nii kujunes praegune demonstreeritav film. Kogu nädala kestel, mis õidiga päev täidetud Ees- ti Päevade üritustega, näitas Kanada TV iga õhtu ülesõitvaid E. Päeva- de päevasõidumustest.

Eesti Päevad kujunesid nii võimsa- teks oma osavõttul ja kordamine- kult, mida keegi ei osanud ette ar- vestada. Loodeti, et saabus kohale ülimalt 10 000 eestlast. Tuli aga tegeli- kult 20 000! Rootsi- st olid osavõtjaid üle tuhande. Läbiviidud üritustest olid võimsamad Valguspäev, vabadus-

mars Toronto linnas ja massdemon- stratsioon selle raekoja hiigelplatsil, kus kõneles julgelt ikestatute kasuks Kanada end peaminister John Die- fenbaker. Kohal oli seal vähemalt 15 000 inimest massiliselt lehvivate si- ni-must-valgete lippudega ja loosung- itega "Vabadust Eestile". Ei puudu- nud isegi lennuk sama tekestiga kang- aga, mis tirtsles linna kohal. Paljudes kohtades ei mahtunud inimesed sisse üritustele — ruumipuudusel!

Nii Lundis, Malmös, Kopenhaageni kui ka Helsingborgis sai R. Nor- vell tänu osaliseks ununenuta filmi- mõitu võimaldamise eest, mis kestis üle paari tunni. Peale "Esto 72" näi- tsa ta veel paari teist filmi, mis olid tehtud ÜEP puhul Ameerikas. (EPL/OV).

● Seattle, USA-s, alustab tegevust jälle segakoor, mille juhiks on kut- sutud Aino Mägi.

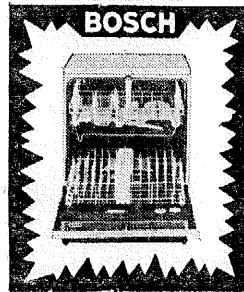
Tehke oma sugulastele ja sõpradele, kel veel puudub eesti ajaleht

JÖULUKINGITUS

tiheda kontakti näol eestlusega, mida võimaldab

EESTI PÄEVALEHT

Kinkekaarti Eesti Päevalehele saab talituselt: Box 667, 101 29, Stockholm 1 või helistades telefonil 08/21 84 46.

Diskmaskin
Köp BOSCH istället!

1.395:--

2 tk. möödunud aasta
mudeleid müüa fantasti-
selt odava hinnaga.

KASUTAGE JUHUST!

normalms radio
& elvaruhus ab

Svandammsplan 2. Hägersten. Tel. 45 13 50

Kaks korterit

välja üürida, 3 ja 2 toal.
Vast. s.l.t. "Hägersten".

Rootsi televisiooni programm

TV Lördag

9.06 Benny. Färg. 11. Benny möter en gök.
 9.15 I lillhjärtdalen 1:1. En film om livet på en fästning belägen gård i Härjedalen. Del 2: Vären och sommaren.
 Suomenkieliset ohjelmat:
 Finskspråkiga program:
 10.00 Lasten TV: Pitkiä pellavia — hurraa! Mitä isoista leikkiä, mitä äiti leikkiä, mitä minä leikin?
 Barnprogram: Så lekte farfar, så lekte mamma, så leker jag... Textat på svenska.
 10.39 Rapportit saimaalta. Yliääkäri Kai Evola Erkki Pitkäsen haastattelavana mielenterveyteen liittyvistä kysymyksistä.
 Rapport från Saimen. Överläkare Kai Evola intervjuas om den själsliga miljön. Textat på svenska.
 11.15 Start 3. Färg. Engelsk utsändningskurs för vuxna.
 12.00 Nationalekonomi II. 16. Växelkurs och betalningsbalans.
 12.50—12.10 Nationalekonomi II. 17. Full sysselsättning och stabil valuta.
 15.25 Julkalendern. Repris. Färg. Textat.
 15.15 Helgmässa. Färg. Från Lersjöns kapell i Värmland.
 15.50 Tipsextra. Färg. Lars-Gunnar Björklund och Åke Strömmer.
 18.00 TV-nytt, väder.
 18.05 Aktuellt i veckan. Färg. Textat.
 18.30 Julkalendern: Barnen i Höjden. Färg.
 18.50 Till Josef med ömhet och ängslan. Färg. Om en man i sökandet efter ett förlorat ögonblick. Program av Per Gunnar Evander och Bengt Åke Kimbré.
 19.05 Wilhelm Stenhammar — ur "Chitra" sats I. Färg. SR:s Symfoniorkester. Dir. Leif Segerstam.
 19.10 Morokul. Färg. Svensk-norsk hörna med Lennart Hyland.
 20.09 Heroins vägar. Ett engelskt reportage om hur militära och andra organisationer i USA utan att själva veta om det bidragit till att skapa nya kanaler för spridning av heroinmissbruket.
 20.30 Brödbränskan. Del 4. Färg. I rollerna: Martine Sarcey, Sim, Philippe Leotard.
 21.00 Aktuellt med TV-nytt, sport, väder.
 21.30 Norsk-svensk hörna. Färg. Morokul med Lennart Hyland.
 23.00 ca TV-nytt, väder.
 23.05—23.55 Cannon. Färg. 5. Utpresaren.

TELEVISION 2

15.35 Direkt onsdag. Färg. Textat.
 16.10 Onedin-linjen. Färg. 10. På hemligt uppdrag.
 Medverk: Peter Gilmore, Anne Stallybrass, Brian Rawlinson, Edward Chapman, Philip Bond, Jessica Benton, John Franklyn-Robbins.
 17.00 Levande Larsson. Lillelarsson har inga vänner utom dockan Afrodié. Textat.
 17.25 TV-nytt, väder.
 17.30 Babar den lilla elefanten. Färg.
 17.35 Niklas önskedjur. Färg.
 18.09 Ursäktat — engelsk serie. Färg. 11. En ände till.
 18.05 Nederlagets år. Andra och sista delen av ett västtyskt program om händelserna kring Tredje rikets sammanbrott 1945.
 19.15 Stäppens vandrare — kortreportage om tuaregerna, nomadfolket i Niger i Västafrika. Färg.
 19.30 Rapport med TV-nytt, väder, sport.
 20.50 Nyttartävlingar i London. Färg. Anders Germandt.
 20.50 I skuggan av... en veckouaktuell händelse eller person. Färg.
 21.09 Fjärde gången gilt. Engelsk långfilm från 1963. Regi: Jack Clayton.
 Medverk: Anne Bancroft, Peter Finch, James Mason.
 22.45—22.50 TV-nytt, väder.

TV Söndag

Suomenkieliset ohjelmat:
 Finskspråkiga program:
 10.000 Uutisviikko. Nyhetsveckan.
 10.25 Rapportit jalkatyoiläisistä 1. Suomalaisen tanssitaitteen menneisyystä, nykyisyydestä ja tulevaisuudesta.
 Den klassiska dansen. Om den finländska danskonstens förflutna, nutid och framtid.
 Textat på svenska.
 10.45—11.00 Mistä tulemme? Mitä olemme? Minne menemme? Toinen osa: Ensimmäiset tapahtumat.
 Varifrån kommer vi? Vad är vi? Vart är vi på väg? 2. De första händelserna.
 Textat på svenska.
 12.30—13.00 Våra massmedier. Framtidens massmedier.
 15.10 Julkalendern. Repris. Färg. Textat.
 15.50 Den falska spegeln. Färg. Konstfilm om den belgiske målaren René Magritte.
 15.50 Insyn. Dämd ut 46? Färg. Horndal, med över 2000 invånare, är en av tusentals orter som inte nämns i regeringens riktsplan. 25 km från Horndal ligger Avesta som utnämns till regioncenter. Vilka chanser har orter som Horndal att överleva?
 16.20 Start 3. Färg. Engelsk fortsättningskurs för vuxna.
 16.25 Nobelstelen. Färg. Direktsändning från prisutdelningsceremonin i St. Eriks-Mässan i Alvsjö. Bengt Feldreich.
 17.55 Meddelanden.
 18.30 TV-nytt, väder.
 18.05 Arktisk rapport. Finskt reportage om de samer som lever vid Norra Ishavets stränder.
 18.30 Julkalendern: Barnen i Höjden. Färg.
 18.50 På väg... Andlig sångstund med Rune Elisson. Färg.
 19.20 Dra en låt. Färg. Musikalisk frågelek med Johan Sandström.
 19.55 Rida rummet. Färg. Del 8. I rollerna: Olof Thunberg, Börje Ahlstedt, Göthe Grebro, Frej Lindqvist, Kurt-Olof Sundström, Anita Wall, Mathias Henriksson, Allan Edvall, Carl Billquist m fl.
 21.00 Aktuellt med TV-nytt, väder.
 21.30 ca Sportspegel.
 22.00 Nobelstelen. Färg. Sammandrag av prisutdelningsceremonin. Bengt Feldreich.
 22.30 Nobelstelen. Färg. Direktsändning från festligheterna i Stads-huset Lennart Swahn.
 22.50—22.55 ca TV-nytt, väder.

TELEVISION 2

9.25 Stäm gitarren. Färg.
 9.30 Bitte 1. Färg.
 9.40 Spela gitarr. Färg.
 9.40 Bröderna Malm. Färg. Del 4. "El Fortuna". Repris.
 10.40—11.00 Förelseprogram: Om snö, is, moln och ånga.
 15.35 Rötter — pjäs av Arnold Wesker. Del 2.
 Medverk: Anita Wall, Anna Schönborg, Sven-Erik Gamble, Birgitta Valberg, Roland Söderberg, Jan Nyman, Irene Lind, Hilding Gavle, Frej Lindqvist.
 17.00 Bland vilda djur — om pingviner. Färg.
 17.25 TV-nytt, väder.
 17.30 Babar den lilla elefanten. Färg.
 17.35 Teckningar i sanden — tysk film. Färg.
 17.45 Vilka rättigheter har ett barn. Färg.
 18.00 Den hemliga verkligheten av Annamaria och Kay Pollak. Del 2. Den objudna gästen. Regi: Kay Pollak. Färg.
 Medverk: Claes Elefalk, Hans-Erik Stromberg, Pia Arnell, Bertil Norström.
 18.30 Pop -72. Färg.
 Konsert för stråkkvartett och popband av Berndt Egerbladh. Solister: Ulf Andersson på flöjt och saxofon, Lars Olsson på trombon, Bengt Karlsson på gitarr samt Costy-Kvartetten.

19.00 Kauff — om pengar och levnadstandard. Färg.
 19.30 Rapport med TV-nytt, väder, sport.
 20.10 Gervasio Marcognoni. Färg. Italienske mästardragspelaren på gästspel.
 20.35 Bilderburken. Färg. Carl-Uno Sjöblom visar filmer tagna av svenska folket.
 21.00 Filmkrönika om vinterns komedier. Färg.
 21.40 Musik på trekvart med Radiosymfonikerna och Bo Teddy Ladder.
 22.25—22.30 TV-nytt, väder.

TV Måndag

Skol-TV:
 9.05—9.15 Switch on! 15. Lågstadiet.
 9.20—9.40 Latinamerika — en kontinent i krig. Färg. 1. Kontrasternas kontinent. Högstadiet.
 9.45—10.05 Latinamerika — en kontinent i krig. Färg. 2. Svältens region. Högstadiet.
 10.10—10.30 Latinamerika — en kontinent i krig. Färg. 3. Drömmen om San Paolo. Högstadiet.
 10.35 Föda och matspjälkning. 1. Alle mans krämpor. Högstadiet.
 11.00—11.10 Bitte 1. Färg. Nybörjarkurs i tyska för vuxna. 21. Ist Man-fred zu Hause?
 Skol-TV:
 12.20—12.35 Årets Nobelpris i fysik.
 12.50 Stadsmusikanterna i Bremen. Färg. Tecknad tysk folksaga.
 16.45—17.05 Julkalendern. Färg. Repris. Textat.
 17.55 Meddelanden.
 18.00 TV-nytt, väder.
 18.05 Follyfoot. Färg. Sista delen: Tillbaka hem.
 18.30 Julkalendern: Barnen i Höjden. Färg.
 18.50 Ikväll. Färg. Mötesplats för varjehanda.
 19.36 Med Hans i vida världen. Färg. 1. Hans Ostelius berättar för Lasse Holmqvist.
 20.10 Dela lika — serie av Carin Mannheim. Del 3.
 I rollerna: Margita Ahltn, Wanja Basel, Lena Brogren, Pia Baekström, Inger Hayman, Maria Hörnelius, Ulla-Britt Norrman, Birgitta Palme m fl.
 21.00 Aktuellt med TV-nytt.
 21.30 Väder.
 21.35 Mot väggen. Reportage och debatt om regionalpolitiken. Direkt från TV-studion i Umeå medverkar inrikesminister Erik Holmqvist, centerledaren Thorbjörn Fälldin, inrikesutskottets ordförande Karl-Erik Eriksson och riksdagsmännen Stefan Burenstam-Linder och Jörn Svensson.
 22.25 ca TV-nytt, väder.
 22.40—22.55 ca Mot väggen, forts.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.
 17.30 Babar den lilla elefanten. Färg.
 17.35 På lek. Färg. Klumpen får känsel. Liten teater med Bosse Bergstrand och Christina Nilsson.
 18.00 Timmerrännan — riksväg 84. Färg. Flottningarna har uppört och timmertransporterna sker nu på vägarna. Erik Eriksson har samlat några röster från vägarbetare och lastbilshyttare.
 18.30 Skrättkammaren. 9. Våldigt vida jakter.
 18.50 Ställ upp. Färg. TV 2:a talangjakt landet runt. Jämtland-Härjedalen från Östersund. Programledare: Roger Jonsson.
 19.20 Riksblandning.
 19.30 Rapport med TV-nytt och väder.
 20.00 Vårt omätliga behov av sjukvård. Hur ska man få pengarna att räcka och till vad ska dem användas?
 20.30 Tedybjörn-ligan. Färg. Komediserie med handlingen förlagd till 20-talets Chicago.
 20.55 Anslagsstavlän. Färg.
 21.00 Bilder från Auvergne. Stämningbilder från en liten by i franska centralmassivet.

21.40 Fem bitar Gullin. Färg. Lars Gullin spelar egna kompositioner tillsammans med Göteborgs kammarkör och en grupp solister.
 22.15—22.20 TV-nytt, väder.

TV Tisdag

Skol-TV:
 9.20—9.35 Årets Nobelpris i fysik.
 10.00—10.10 Switch on! 15. Lågstadiet.
 10.30 Herr Barbaländer funderar. Färg.
 10.50—11.10 Julkalendern. Repris. Färg. Textat.
 11.55 Meddelanden.
 17.30 TV-nytt, väder.
 18.05 Ivor det lilla lokomotivet. Engelsk tecknad film.
 18.10 Alla tiders järnvägar. Färg. Japansk film om Tokaidobanan — världens snabbaste.
 18.30 Julkalendern: Barnen i Höjden. Färg.
 18.50 Ikväll. Färg. Mötesplats för varjehanda.
 19.30 Tekniskt magasin — Erik Bergsten. Färg.
 20.10 Önskerprisen. Färg. Sven Lind-dahl visar vad tittarna väljer.
 21.00 Aktuellt med TV-nytt.
 21.30 Väder.
 21.35 "Något måste man ju i alla fall syssla med". Film om ett beredskapsarbete i Södermanland av Åke Åstrand.
 22.05 TV-nytt, väder.
 22.10—22.40 Amerikansk pop. Färg. James Taylor, aktuell amerikansk popsångare och -kompositör, i en nyligen filmad konsert med Carole King m fl.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.
 17.30 Babar den lilla elefanten. Färg.
 17.35 På lek. Färg. Teater med Bosse Bergstrand och Christina Nilsson.
 18.00 Bitte 1. Färg. Nybörjarkurs i tyska.
 18.10 Spela gitarr med Uffe och Tabbe. Färg.
 18.30 Skrättkammaren. 10. Spring för livet.
 18.50 I naturen med Nils Dahlbeck. Färg.
 19.20 Riksblandning.
 19.30 Rapport med TV-nytt och väder.
 20.00 Skrätt i paradiset — engelsk långfilm från 1951. Regi: Mario Zampi.
 Medverk: Alastair Sim, Fay Compton, Guy Middleton, George Cole, Hugh Griffith.
 21.35 Dokument utifrån. Färg. Internationella reportage.
 22.20—22.35 TV-nytt, väder, sport.

TV Onsdag

7.00—7.40 Lucianorgon med Nacka Musikskola. Färg.
 Skol-TV:
 8.30—8.45 Att bygga från grunden — byggt teknik. 4. Vi bygger en villa. Gymnasiet.
 16.30 Barnens halvtimme. Färg. Tre tecknade filmer.
 17.00—17.20 Julkalendern. Färg. Repris. Textat.
 17.55 Meddelanden.
 18.00 TV-nytt, väder.
 18.05 Pan Tau. Färg. 3. Resan runt jorden.
 18.30 Julkalendern: Barnen i Höjden. Färg.
 18.50 Ikväll. Färg. Mötesplats för varjehanda.
 19.30 Världen i fokus. Färg.
 20.00 Med Hans i vida världen. Färg. 2. Hans Ostelius berättar för Lasse Holmqvist.
 20.35 Parken. Kanadensisk tecknad kortfilm.
 20.40 Herrarna i hagen med Sune Mangs och Jarl Borssén. Färg.
 21.00 Aktuellt med TV-nytt.
 21.30 Väder.
 21.35 Porträttet. Färg. Manus: Claude Fleuter. Regi: Claude Goretta. I rollen som popsångare: Julien Clerc.
 22.55—23.00 TV-nytt, väder.

TELEVISION 2
 17.25 TV-nytt, väder.
 17.30 Babar den lilla elefanten. Färg.
 17.35 På lek. Färg. Teater med Bosse Bergstrand och Christina Nilsson.
 18.00 Marsfolket. Färg. En svensk supergrupp spelar glad och svängig musik. Medverkar gör Claes af Geijerstram, Björn Skifs, Janne Schaffer, Björn Linder, Mike Watson och Ola Brunkert.
 18.30 Svindlande affärer — äventyrs-serie med Gladys Cooper, David Niven, Charles Boyer, Gig Young och Robert Coote.
 19.20 Riksblandning.
 19.30 Rapport med TV-nytt och väder.
 20.00 Rävspel. Färg. Serie av Bosse Andersson och Göran Holmberg. I rollerna: Sören Söderberg, Lisakulla Jobs, Gunnar Ekvalv, Rune Turesson, Jörgen Barwe, Per-Åxel Aroenius, Arne Strand, Urban Eldh, Rune Jansson, Olof Huddén, Carl-Olof Ek, Brigitte Ormstein.
 20.40 Anders Börje sjunger visor till gitarr. Färg. Anders Börje tolkar Dan Andersson, Bellman, Esse Björkman och Taube.
 21.00 Direkt onsdag. Färg. Om sånt som händer omkring oss.
 21.35 Johnny — idol för miljoner. Färg. Ett porträtt av Johnny Hallyday, världsberömd sångstjärna.
 22.55—23.10 TV-nytt, väder, sport.

TV Torisdag

16.30 Sagor från Finland. Färg.
 16.50—17.10 Julkalendern. Färg. Repris. Textat.
 17.55 Meddelanden.
 18.00 TV-nytt, väder.
 18.05 Ventilen. Färg. Öppen för allt och alla.
 18.30 Julkalendern: Barnen i Höjden. Färg.
 18.50 Ikväll. Färg. Mötesplats för varjehanda.
 19.30 Presskonferens. Färg.
 20.00 En rolig dans. Färg. Spelmansmusik och folkdans i Orsa med Ovaniljans byalag.
 20.25 Aftonvarianter. Färg. I dag, 18 november 1992, sänds TV:s populäraste underhållningsprogram för hundrade gången.
 21.00 Aktuellt med TV-nytt.
 21.30 Väder.
 21.35 Under samma tak. Färg. 11. Tänk om jag blir friställd.
 I rollerna: Carroll O'Connor, Jean Stapleton, Sally Struthers, Rob Rainer.
 22.40 Nationalekonomi II. 18. Guld och världsvaluta.
 22.15—22.20 TV-nytt, väder.
 TELEVISION 2
 17.25 TV-nytt, väder.
 17.30 Babar den lilla elefanten. Färg.
 17.35 På lek. Färg. Teater med Bosse Bergstrand och Christina Nilsson.
 18.00 Linnevävarna. Färg. Tjeckoslovakiskt program om linnevävarna, som för drog land och rike runt.
 18.30 Stollar med stolar. Färg.
 18.55 Gomidda. Färg. Hatte Furuhaugen med matroade gäster runt spisen.
 19.20 Riksblandning.
 19.30 Rapport med TV-nytt och väder.
 20.00 Onedin-linjen. Färg. 11. Myteri. Medverk: Peter Gilmore, Brian Rawlinson, Jessica Benton, Anne Stallybrass, Philip Bond, John Abineri, John Thaw, Michael Billington, Kevin Stoney.
 20.50 Vinter. Färg. Animerad kortfilm till musik ur Vivaldis Årstiderna.
 21.00 InSändaren. Textat.
 21.30 Diktaren om jobbet. Håkan Boström debaterade i våras med en diktsamling om arbetslivet. Ann Mannström, elevkursordförande på Brunnsviks folkhögskola, samtalar med författaren. Några av dikterna läses och kommenteras av verkstadsarbetaren Stig Johansson. Textat.
 21.50 TV-nytt, väder.
 21.55—22.15 Sportnytt.